

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorvm

VD16 B 5530

Dvbivm IIII. Quid sentiendum de apparitionibus, & mirabilibus operationibus aliquando contingentibus circa corpora mortuorum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

thara canebat. Sic etiam Tob. 6. de iecore piscis posito super carbones legitur. Non enim fumus iecoris expulit Dæmonem, sed meritū orationis Tobæ, quod per fumum significabatur, & Angeli Raphaelis virtus. Ex vltimæ conclusionē à contrario infertur, Dæmonem posse etiam aliquando in homine virtute lapidum, aut herbarum, Deo permittente, tentationes accendere & efficere. Quia cū dispositionem tentati cognoscat potest per contactum lapidum aut herbarum, in quibus magna virtus est, quam perspicacissimè nouit, tentationi fomenta præstare, sicut enim de Smaragdo & Topazio dicitur, quod libidinis ardorem mitigent. Ita fortasse à contrario erit alius lapis, qui æstum libidinis augeat. Sic tradunt Alphons. Castren. lib. 14. contra hæreses, in verbo Tentatio. & Ioseph. Angles in q. vnicæ de Dæmonibus. 1. part. in 2. sentent. artic. 6. dub. 2.

DVBIVM III.

Quid sentiendum de apparitionibus, & mirabilibus operationibus aliquando contingentibus circa corpora mortuorum?

SUNT autem huiusmodi apparitiones, exēpli gratia: Conseruatio corporum ab incineratione post mortem, augmentum vnguiū, & barbæ, & capillorum in mortuis, Emanatio sanguinis

sanguinis de corpore occisi ad occisoris praesentiam. Exhumatio corporum, &c.

Huiusmodi enim mirabilia referenda sunt in Deum, aut spiritum, aut hominem, aut ipsam naturam rebus inditam.

Prima Conclusio. *Factiones mirabilium huiusmodi arte magica, aut malitia malorum hominum aliquando possunt procurari.* August. lib. 21. de Ciuit. cap. 6.

Secunda Conclusio. *Mira quaedam circa mortuorum corpora ad naturales causas referri possunt, ut ad virtutem loci, unguenti: aut alterius rei corporalis adhibita, ut corpus conseruetur a putrefactione.*

SICUT è contrario omnibus constat, qui Romae sunt & fuerunt, quod corpora sepulta in caemiterio Campi Sancti, breuissimo tempore, id est, ut dicunt, in 24. horis consumantur, quamuis non in profunda terra sepeliuntur, ut in alijs caemiterijs contingit, sed tantum leuiter solo tegantur, ut etiam articuli pedum parum eminere aliquando conspiciantur, quod ipsemet vidi.

Tertia Conclusio. *Vnguium & pilorum in mortuo corpore accretio potest etiam reduci in naturalem causam, scilicet morientis complexionem, in cuius materiam*

pos

post mortem aliqua forma imperfecta vegetatiua inducitur.

SIC Iosephus Angles in d. q. vnica de arte magica in 2. senten. part. 1. art. 2. diffic. 8. qui dubium præfens mouet.

Quarta Conclusio. *Conseruatio corporis aliquando in diuinam potentiam referenda, & pro miraculo habenda.*

QVIA DEVS in testimonium singularis sanctitatis & innocentie corpora aliqua que excellentissima templa Spiritus Sancti extiterunt, & mundissima à carnis & peccati corruptione remanserunt, incorrupta conseruat, iuxta illud Psalmi. Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

Quinta Conclusio. *Corpora malorum aliquando Demonum astutia procurante incorrupta manent, ut hoc merito vite eorum tribuatur, atq; ita mala, que fecerunt, pro bonis approbentur, ut vulgus facile credens ad eor in invocationem inducatur.* Ioseph. loc. cit.

Sexta Conclusio. *Circa corpora & sepulchra mortuorum à Necromanticis plurimum fieri non est negandum.*

QVIA omnium iudicio eorum facultas circa hæc versatur.

Septima Conclusio. *Exhumationes plurimorum corporum, praesertim infantum fiunt à maleficis & sagis.*

CONSTAT Conclusio. Hoc enim Iudices Italiae, Galliae & Germaniae omni tempore obseruârunt, & confessiones sunt liquidae, & oculari inspectione verum esse compertum est, vt alibi latius tractabitur. Exhumant enim corpora, & eis ad nefanda scelera abutuntur. Sic Iacobus Cuiacius Iurisconsultus ait, Rubricam de sepulchro violat. Statim in C. subiungi post titul. de maleficis & math. eo quod malefici saepe sepulchra violent, & abutantur corporibus mortuorum.

Octaua Conclusio. *Emanatio sanguinis occisi ad praesentiam occisoris videtur soli diuino miraculo in horrorem & detestationem tanti criminis tribuenda.*

GENES. 4. de sanguine Abelis dicit Dominus ad Cain: Vox sanguinis fratris tui clamat ad me. Iuris periti ita verum hoc statuunt quod cadauer occisi emittat sanguinem coram occisore, vt ponant indicium sufficiens ad torturam. Boerius in decisione 166. Paris de puteo in tract. Syndicatus, in verbo Tortura, cap. An stetur dicto torti. Allegat ad hoc illud Apocal. Posthac vidi animas intersectorum, clamantes ad Deum, & dicentes: Usquequo

quod Domine non das iudicium, & vindicas sanguinem nostrum de interfecto-ribus nostris. Menochius li. 2. de arbitrar. Iudic. qq. cas. 270. & Boërius plures auctoritates & experientias adducunt. Marsilius in practica criminali. §. diligenter. num. 181. videtur causam referre in diuinationes & incantationes, cum ait. Ex istis diuinationibus & incantamentis sæpè animus hominis inclinatur & inducitur ad credendum aliquid esse, vel non esse: & sic ait. Memini me alias tempore iuuentutis meæ vidisse rem mirabilem & stupendam, dum eram gubernator ciuitatis Albinganæ in partibus Ianuensium ultra Saonam per 30. miliaria. Nam fuerat mortuus quidam homo nocturno tempore, & nesciebatur à quo: Attamen multi erant suspecti de morte sua, & quidam homo senex dixit mihi: Domine gubernator, si vultis scire veritatē huius homicidij, faciatis coram vobis portare cadauer illius mortui, postea faciatis vocare illos, qui suspecti sunt de illo homicidio, & veniat vnus post alium, vbi est cadauer illud, tunc cum superuenit verus homicida, vulnera ipsius fluent sanguinem de nouo: Quo audito feci coram me portare illud cadauer, & feci vocare illos suspectos de vno in vnum, & cum superuenit verus homicida, vulnera illius cadaueris inceperunt effluere, & emittere sanguinem, de quo summè fui admiratus: Attamen nihil dixi, non præstans

fidem tali rei, quæ nullibi probatur: Attamen ex post per plures dies reperta sunt indicia sufficientia ad torturam contra illum verum reum, quem capi feci: qui habita copia indiciorum, absq; tortura confessus fuit se occidisse illum hominem, &c. Dicit autem Boerius de Hippolito Marsilio, quod hoc indicium in exemplo relato nullibi dicit probari, eò fortè quod Doctores non vidit. Multi autem Doct. sunt pro hoc indicio, quos refert Boerius. Causa autem non videtur nisi referri posse in diuinam dispositionem, iuxta Conclusionem positam, quam approbat Iosephus loc. citat.

An maleficus illata damna restituere teneatur.
 13. Præludium. *Cùm in hoc peccato concurrant homicidia, cædes animalium, & damna in temporalibus, aliaq; iniustitie species, nascitur obligatio restitutionis, quæ Reus facere tenetur, si potest, & eius rei confessorius eum admonere debet.*

HOC Præludium resoluitur ex eis, quæ Doctor Nauarrus in Manuali Confessoriorum cap. 15. num. 25. interrogatus à quodam Patre Illustrissimi ordinis Societatis Iesv, respondet: An homicida, latro, aut alius reus, quem Iudex puniuit, teneatur ad soluendum damnum, quod parti intulit: & rectè respondet, quod teneatur. Quia lex naturalis & diuina obligat ad restituendum damnum

num parti, antequam à iudice puniantur. Et illa punitio, quæ in vindictam publicam irrogatur, est compensatio iniuriæ reipublicæ illatæ, cap. Vt famæ, de sentent. excommun. **L.** Ita vulneratus. ff. ad legem Aquil. quæ non liberat à debito, quo parti tenetur. Quia qui duobus res diuersas debet, non liberatur soluendo vni, quod ei debet, à debito alterius. Ex quo sequitur, qd' hæredes eius, qui decollatus est, aut incineratus per sententiam, si bona defuncti ad eos peruenerunt, obligentur ad resarciendum damnum parti illatum, sicut ad alia debita. Imò & Fiscus, si bona confiscata fuerint, tenetur prius satisfacere de damno dato. **L.** Non possunt. Et **L.** In summa, de Iure Fisci. Confirmo latius dictam doctrinam, c. in literis, secundum cõmunem DD. sententiam, & textum clarum, de Raptoribus & incendiarijs, statuitur, vt incendiario mortuo, cõpellantur eius hæredes satisfacere damnis datis per incendium, aut alio modo, contra iustitiam. Ad idem propositum est cap. fin. de sepult. His accedit communis opinio Canonistarum tenetium, hæredes ex delicto defuncti teneri ad damni illati compensationem. Communem attestantur Panormitan. in d. cap. In literis, & cap. fin. de sepult. Aretin. in Rub. ff. de acquiren. hæredit. Anthon Burgensis in cap. 1. de Emptione & vendit. Didaeus lib. 3. variar. Resolut. cap. 3. Iulius Clarus lib. 5.

lib. 5. sent. 6. fin. q. 31. num. 16. Sylueft. in verbo Hereditas 3. & alij alibi. Sicut enim hæres tenetur in conscientia fatisfacere debitis defuncti, fic etiam damnis ab eo datis, iuxta Gloffam receptam in Regula. Peccatum, de Regula. Iuris in 6. & res ita manifesta est ex d. Regula. Peccatum, vt nulla indigeat probatione, vt rectè Couarr. ait. Et iure manifestiffimum est, eodem attestante, quod damni illati proximo à defuncto restitutio, inter verè debita computanda fit. Nemo autem quacunq; occasione si fit soluendo, liberatur à debito restitutionis. Et hoc aduertendum, quod aliud est restitutionis obligatio, siue debitum: aliud est pœna. Pœnæ enim regulariter tantum tenent suos auctores, nec grauant hæredes, nisi in aliquibus delictis. At debitum transit, sicut onus cum honore. Simile est aduertere in sacramento pœnitentiæ: Non per hoc, quod quis adimplet satisfactionem siue pœnam à Confessario impositam, absoluitur à restitutione debitorum, & compensatione damnorum datorum. Communiortamen est opinio DD. quos citat Couarr. loc. d. num. 8. quod hæres in his etiam non confecto inuentario, non teneatur ad plus, quàm ad ipsum peruenit, vt possit contingere in criminibus, in quibus locum habet confiscatio. Tunc enim Fiscus, vt traditum est, obligatur, aut Dominus succedens in acquisitione bonorum. Quia bona restitutioni

obno-

obnoxia, non fiunteius, qui succedit, sed antea spectant ad creditores & damnum passos. Atque hæredes possunt compelli à Iudice Ecclesiastico, ad huiusmodi damnorum restitutionem, & coram eodem conueniri, vt probant canones in d. cap. in literis, & c. fin. de sepult. Panorm. ibid. & in c. A nobis 2. cum Hostien. Anthon. de Butrio, & Ioan. ab Anania, & communis in d. c. In literis. Anthon. Burgens. c. 1. de empt. & vendit. nu. 14. & alij alibi. Quæ de causa consului superiori tempore monasterium quoddam posse conuenire coram Iudice Ecclesiastico, hæredes cuiusdam malefici, qui satis notabilem substantiam reliquerat, eò quod sanguine sibi iunctam monialem, veneficij ita infecerat, & debilitarat, quod inutilis esset monasterio, & damna in idem satis grauiaredundarent, eò quod semper ferè necessarium esset alere personam pro necessitate monialis veneficio infectæ: atq; dictus maleficus confessus fuit, se damnum consanguineæ intulisse ex quodam odio. Tales enim hæredes in conscientia tenentur ad recompensationem damni illati, vt dignè satisfaciant pro salute animæ defuncti, ex d. c. In literis. & communitententia ibidem. His adiungo, contra quorundam praxim, qui magis quandoque suæ bursæ, quàm saluti animæ defuncti fauent, iniusta lucra & damna restituenda, antequam legata expediâtur, vt tradunt Syluest. in verb. Hære-

Hæreditas 3. q. ii. Vdalricus, Hostiensis, Gloſſa,
 ſa, Raimundus, ab eo citati, & alij alibi. Eſt
 hæredes prius ſatisfacere velint legatarijs, pro
 trahendo damnum & iniuriam paſſos, non ab-
 ſoluuntur, in foro conſcientiæ, vt idem Syl-
 ueſt. rectè dicit. Si autem eſſet ignorantia, ex-
 cularentur. Similis eſt ratio, ſi legatarij prius
 venirent, & hæreditas ſufficeret ad ſatisfactio-
 nem omnium, & non eſſet dolus, quod vellēt
 ſine cauſſa protrahere cum iniuria aliorum.
 Præterea dico in maleficorum crimine, hære-
 des non ſolum de iure canonico, & in conſci-
 tia teneri, ſed etiam quandoque de iure ciuili,
 ad reſtitutionem damnorum Reipub. illato-
 rum, quando videlicet ex damno illato reſul-
 tat commodū eis, vt eſt textus clariffimus, &
 DD. conſentiunt. C. Ex delicto defunctor. l. i.
 Vbi ſic definitur. Poſt litis conteſtationem, a-
 ctiones ex delicto defuncti tranſeunt ad hæ-
 redes, & tenentur in ſolidum. Alioquin in
 quantum ad eos peruenit, conueniri iuris ab-
 ſolutiſſimi eſt, ne alieno ſcelere ditentur. Hac
 ratione dico etiam de iure Ciuili quosdā Dar-
 danarios, qui aliquando ſectæ maleficorū ad-
 hærent, vt hoc inſceliciſſimo tempore experi-
 mur, obligatos eſſe ad reſtitutionem magnæ
 partis ſuæ ſubſtantiæ relictæ, quam hæredes
 eis ſuccedentes acquirunt, & ſic obligantur
 etiam ad reſtitutionem non ſolum iure cano-
 nico, ſed etiam ciuili, iuxta L. d. Sunt autem
 tales

tale
 fun
 trac
 tort
 non
 mus
 qua
 aliq
 dana
 qua
 rum
 ciati
 cella
 pub
 tium
 rea &
 quo p
 annis
 tunas
 ralis
 runt.
 Vlpia
 din. c.
 tas &
 rius e
 dunt p
 longè
 ſuos fi
 nus vt
 annon

males hi, qui congregationi maleficorum ad-
 sunt in cursu & conuentu, & proponunt
 tractatum & cōsiliū de perditione frumen-
 torum, & nascentium terræ: vt, pro dolor,
 non rarò fieri plurimis confessionibus disci-
 mus, aliosque inducunt ad consentiendum,
 quamuis Deo disponente, rixas miscendo
 aliquando re non confecta discedant. Dar-
 danariorum autem intētio in tali consilio est,
 quando agitur de destructione frumento-
 rum, vt quoniam ex eorum improba nego-
 ciatione, horrea sibi frumento abundant, &
 cellaria vino plena sunt, fiat penuria in Re-
 pub quæ cū annorum sterilitate, & nascen-
 tium destructione inducta est: Ipsi sua hor-
 rea & cellaria aperiunt, vendunt maximo,
 quo possunt, & quali volunt pretio, & paucis
 annis, præter iustum rerum cursum suas for-
 tunas augent, & citius quàm humana & mo-
 ralis prudentia dictet, magnas diuitias acqui-
 runt. Voco autem Dardanarios hoc loco cum
 Vlpiano & DD. in l. Annonam. ff. de extraor-
 din. criminib. qui annonam mercesque coemp-
 tas & collectas tantisper supprimunt, dum ca-
 rius eas vendendi occasio se offerat, tunc ven-
 dunt pretio quàm maximo possunt. Ab his nõ
 longè absunt ex eadem l. Locupletiores, qui
 suos fructus equis pretijs vendere nolunt, mi-
 nus vberes prouentus expectant, ab vtrisque
 annona oneratur, & eorum exercitium aua-
 ritia

ritia efficit ex d. lege. Dardanarij autem dicti sunt à Dardano Mago contaminatissimo & pessimo, à quo etiam magicæ artes vocantur Dardaniæ à Columella. At si nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniant artes: Huius magi, & eius scriptorum meminit Plinius lib. 30. histor. natural. cap. 1. Dardanarios autem eos videntur vocare leges, qui ita supprimunt annonam coemptam, quia arte magica Dæmoni coniuncti per pacta, ab eodem, qui ob subtilitatem suæ naturæ melius, quàm vllus Astronimus, potest cognoscere constitutionem caussarum naturalium, & rerum copiam vel inopiam, quasi cognitionem sterilitatis hauriant, vt sic in tempore congregent & coemant, vt deinde carius vendant & pauperum inopia ditentur. Damnant horum mercimoniam & negociationem leges in d. l. Annonam. & ff. de pœnis. in l. In Dardanarios, & alias ll. ad huc finem allegat Bonifacius Vitalinus in tract. maleficorum, in Rubrica. Ad l. Iuliam de Annona. Sunt autem Dardanarij puniendi pœna arbitraria, pro rei qualitate, exercitij frequentia, & damni quantitate, vt tradit Menochius de arbitrar. Iudic. qq. casu 384. Quod autem Dæmon tanquam perspicacissimus Astronomus, possit prouidere rerum fertilitatem: aut terræ sterilitatem, & suos clientulos admonere, confirmat illud lepidum de Talete Milesio Philosopho, relatum à Diogene

gen
Pol
cere
infr
Astr
Cur
adh
pro
plus
mu
dit,
mag
ami
loso
cura
exca
baor
secte
reue
coru
uent
ditio
publ
sione
tum
& car
noru
des, si
cum l
ex del

gene

gene Laertio in eius vita, & ab Aristotele lib. 1. Polyt. ca. 7. Cùm enim dicto philosopho obijceretur philosophiæ studium, quasi inutile & infructuosum, prospexisse illum ferunt per Astrologiam, oliuarum sterilitatem futuram. Cumque coegisset parum pecuniæ, hyeme adhuc vigente, oleum in Miletò & Chio emit pro paruo admodum pretio, vtpote nemine plus offerente, & arras dedit. Anno sequenti, multis subito quærentibus oleum, ipse vendidit, quanti voluit, cùm alij non haberent, ac magnam vim pecuniarum lucratus est, quam amicis ostendit, significans perfacile esse Philosophis ditari, si vellent, sed hoc non esse illis curæ. Sunt enim aliqui Dardanarij ita auaritia excæcati, vt sordidi lucri odorem more scarabæorum in rebus vilissimis & sordidissimis sectentur, & quærant. Nunc, vt ad propositum reuertar, quando Dardanarij sectam maleficorum sequuntur, & sunt principales in conuentibus, quando tractatur de fructuum perditione, vt ipsi lucrum consequantur, & Respublica damnum patiatur, si eorum confessione, & experientia constat effectum subsequutum: secundum legem naturalem, diuinam, & canonicam tenentur ad restitutionem damnorum, quæ obligatio etiam transit ad hæredes, si aliquid ad eos peruenit. Quod etiam locum habet in hoc casu de iure ciuili ex d. l. i. C. ex delicto defunctorum: ob rationem legis.

K

Ne

Ne alieno scelere ditentur. Et magis corrobora-
 tur: turpia lucra ab hæredibus sunt extor-
 quenda. ff. de calum. l. In hæredem. ff. de dolo.
 l. In hæredem & ff. Quod metus causa. l. vide-
 mus. At quis dubitat huiusmodi bona esse
 turpia lucra, quæ cum alieno damno, & pro-
 prio scelere acquiruntur? Cùm autem huius-
 modi damna redundant in singula membra
 Reipublicæ proportionaliter, & sit difficilis
 modus restitutionis, restitutio esset facienda,
 si prudentia diceret in singulari fieri nõ pos-
 se singulis damnum passis, ad aliquod opus
 publicum, aut pium, ita vt resultaret commo-
 dum etiam ad membra singularia Reipublicæ.
 Malè ergò faceret Dominus, aut Iudex, si in
 suum proprium vsum reseruet, quod ex cõ-
 muni damno prouenit, & singulis membris
 esset distribuendum, pro compensatione &
 proportione damnorum. His omnibus addo
 id, quod Nauarrus loc. cit. tradit: Quod si pars
 læsa vellet, vt delinquens per pœnã corporale
 non solum Reipub. sed etiam sibi satisfacere,
 cessaret obligatio restitutionis. arg. l. i. ff. Qui
 satis dare coguntur. & l. Si rem. §. Omnis. ff. de
 pignor. act.

De foro com- 14. Prælud. *Crimina maleficij, sortile-*
 ptenti maliciorum, Magia & similia sunt cõmunis fori.
 ficorũ & sa-
 garum: **V**T tradunt Panorm. in c. i. de sortilegijs &
 alij Doct. Alphons. Castren. lib. i. de iusta
 hæret.

hæret. punitione. ca. 16. prope finem. Iul. Clar.
 li. 5. §. hæresis. vers. Successiuè quæro. Qua par-
 te enim maleficia spectant ad hæresim, vel fa-
 piunt hæresim, cognitio ad Ecclesiasticum
 iudicem spectare potest, vt patet ex lib. 6. de
 hæret. c. In fidei fauorem, & cap. Accusatus. §.
 sanè. & ex praxi Ecclesiæ, & Bulla Innocentij
 VIII. præfixa Malleo maleficorum. Quatenus
 verò admiscentur homicidia, cædes anima-
 lium, tractatus contra bonum Reipublicæ,
 damnaq; contra iustitiam & communem pa-
 cem, immittere se possunt ad inquirendum &
 puniendum iudices sæculares. Et ita nunc
 consuetudo ferè vbiq; obtinuit. In aliquibus
 tamen locis inquiruntur ab Ecclesiasticis, &
 post cognitionem traduntur brachio seculari
 sicut in crimine hereseos fieri consuevit. Quã-
 do autem sortilegia, diuinationes, maleficiaq;
 sapiant hæresim manifestam, vel spectent ad
 hæresim, legendi sunt Panormitanus loco ci-
 tato, numero 4. Petrus Ancharan. in eod. Tit.
 cap. Ex tuarum. nu. 6. Paulus Grillan. lib. 2. de
 Sortilegijs latissimè q. 10. num. 5. 10. & 18. Fran-
 cisc. Squillacens. in tractatu de fide Catholica,
 à cap. 8. qui habetur in 3. vol. Oceani iuris, fol.
 III. Oldradus de ponte, consil. 210. num. 2. in-
 cipiente, Regularis habet traditio. Philippus
 Francus in l. 6. cap. Accusatus. §. sanè. de hæret.
 Geminian. & alij ibidem. Ex horum Docto-
 rum opinione & sententia certum est, quod
 K 2 mani-

manifestam sapiant hèresin, abrenūciare Deo, sacrificia offerre diabolo, eundem adorare, obedientiam eidem præstare, expressa pacta cū eo inire, &c. Peius enim est, vt docet Grilland. loc. citat. nu. 18. adorare diabolum, quàm esse hæreticum. Sic etiam committitur hèresis in abusu sacramenti Eucharistiæ, iuxta Gloss. in d. §. sanè. Quare euidentissimum est, communiter ea, quæ nostri malefici operantur, manifestam sapere hèresim, & compræhendi sub d. c. Accusatus. §. sanè. Dicet aliquis, cū hoc crimen ad hèresin referatur, vt constat ex dictis, & etiam pro pœna eius, vt patet ex l. 3. C. de malefic. & mathem. Confiscatio bonorum sit statuta: quomodo bona non confiscantur? Respondet Iulius Clarus & tradit loco citato: hanc pœnam de consuetudine non seruari, & sic in iudicio praxim esse. Possumus nos dicere sic in hoc crimine, sicut in alijs multis, abrogatam esse iustissimè Constitutionibus Imperialibus Caroli V. cōfiscationem bonorum, vt est videre in artic. penult. Sed sicut in omnes constitutiones etiam iustissimè, ad obuiādum fraudibus & iniustitiæ, inuectas, humana auaritia dolos inducit: sic etiam in executionem causarum criminalium. Quidam enim iudices cū ex confiscatione bonorum nihil habere possint, sub alijs coloribus vel expensarum vel vacantiarum aut laborum in rei veritate, quod abominandum est, & contra iustitiam

tiam & æquitatem, ita confiscant Reorum bona, vt pupilli & viduæ non raro ad summam necessitatem redigantur. Quare cum honore, rebus temporalibus, omniq; consolatione priuentur, noua præbetur diabolo ad tentandum occasio. Quibus autem tales Iudices cõparentur, qui pro executionibus sic sub cæco titulo pauperes emungunt, quamq; iustè faciant, videat, qui voluerit, in Constitutionibus Criminalibus Caroli Quinti, in articulo 205.

Vlt. Præludium. *De causis dispositi-
uis ad crimen maleficorum.*

*Generalis
caussa dispo-
sitiua in Da-
monibus, o-
diũ Dei &
hominum.*

PRIVS QVAM hæ causæ in specie attingan-
tur, præsupponendum, Dæmones esse in-
fensissimos humani generis hostes, & quic-
quid moliantur quocunq; colore vel arte, di-
rigere in perniciem hominum. Huius autem
odij principales duæ sunt causæ. Vna, odium
Dei, cuius acerrimi sũt inimici, vtpote à sum-
ma fœlicitate, peccatis exigentibus, detrusi in
perpetuam miseriam. Cũ verò diuinę Maie-
statĩ nihil nocementi inferre possint, hominẽ
ad similitudinem Dei creatum crudeli odio
insectantur; non secus, vt Basilius ait, ac pan-
therę, quę cũ immani odio in homines à na-
tura incensæ sint, in hominum simulachra fu-
ribundè irruunt, necaliter eorum effigiem,
K 3 quàm

quàm homines ipsos, dilacerant. De hoc odio Ioan. in Apocal. Væ terræ & mari, quia descendit diabolus ad vos, habens iram magnam. Altera causa est, quia cognoscunt homines assumendos ad cælestem beatitudinem, quam ipsi perdidit, inuidēt hominibus tantum bonum: quare omni modo eos impedire conantur, ne illud consequantur.

Tandem cùm eius sint naturæ dæmones, vt nunquam dormiant aut dormitēt, semper discurrunt quærentes quem deuorent, cautè perlustrando complexionibus, naturas, affectus, curas, consuetudinesque vniuscuiusque vt singulorum complexionibus, affectionibus & moribus, oportunas & affines tentationes accommodent, more peritissimi & expertissimi medici, qui antequam remedia adhibeat, pulsus infirmi tangit, membra contrectat, lateribus manus admouet, linguam inspicit, oculorum colorem attendit, omniaque alia aut sanitatis, aut morbi indicia perscrutatur, vt cognita infirmi complexione, aut morbi natura, conuenientes medicinas præbeat. Sic Diabolus lætis luxuriæ; cupidis auaritiæ; tristibus iracundiæ vel inuidiæ, ambitiosis inanis gloriæ; curiosis perniciosæ scientiæ faces admouere consuevit. Sic attestatur Gregor. super Iob. 38. cap. in illa verba: Diuiditur æstus super terram. Prius enim, ait, complexionem vniuscuiusque antiquus aduersarius

per-

perspicit, & tunc tentationis laqueos apponit. Alius namque lætis, alius timidis; moribus alius elatis existit. Quò ergò occultus aduersarius facile capiat, vicinas conspersionibus deceptiones parat. Quia enim lætitiæ voluptas iuxtà est, lætis moribus luxuriam proponit. Et quia tristitia in iram facile labitur, tristibus poculum discordiæ porrigit: Quia timidi supplicia formidant, pauentibus terrorem intentat. Et quia elatos extolli laudibus conspiciat, eos ad quæque voluerit, blandis fauoribus trahit. Singulis ergo hominibus, vitijs conuenientibus insidiatur: Et S. August. lib. 21. de Ciuitat. Dei, cap. 6. his breuibus verbis. Maximè autem possident (loquitur de Dæmonibus) corda mortalium, qua potissimum possessione gloriantur, cum se transfigurant in angelos lucis. Illustrat hoc diaboli studium apparitio illa, de qua in vitis patrum, vnde eam narrat Marcus Marulus lib. 5. de ratione bene beateque viuendi, cap. 7. Apparuit B. Machario in specie medici malignus, multas habès vitreas ampullas circum se pendentes: & interrogatus quò pergeret, quidque sibi vascula illa vellent: Ad proximum monasterium iter se habere respondit, vt fratribus singulis offerret potiones pro eorum appetitu, quas si haurirent, sibi obnoxios redderet. Non multò post, Macharius inde reuertentem conspiciens, quid legisset, quæsiuit.

Cui ille respondit, vnum tantum, nomine Theodosium, ampullæ veneno delinitum, Macharius statim monasterium adiens, veritatem rei inuenit, & effecit vt frater totum, qd̄ venenum imbiberat, medico tam infausto propinante, medicina salutari sumpta à sancto viro euomeret, seq̄; emendaret. Nunc de causis particularibus, quarum:

*Particularis
1. causa dis-
positiua est
cleri inscitia
Osc. 4o*

Prima sit, vt à summa incipiamus. Ignorantia in ministris Ecclesiæ, qui salutem hominum promouere debent.

ATQVE hanc indicat Oseas, dicens: Quia non est scientia Dei in terra, ideò maledictio, & mēdaciū, & homicidium, & furtum, & adulterium inundauerunt: Vbi certè Prophetā loquitur de ignorantia Sacerdotum, nam statim subiūgit: Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi. Quod & Christus in Euangelio innuit, Matth. 6. Si lumen, quod in te est, tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ erunt? Atq; vt hæc causa intelligatur, sciendum, vt possimus stare, secundum Apostolicam doctrinam, Ephes. 6. & rei veritatem, aduersus insidias diaboli, spiritualia nobis necessaria sunt arma. Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes, & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum,

harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus.

Cum igitur hostes, cum quibus nobis affidua pugna est, sint spirituales, corporalibus armis laedi non possunt: spiritualia ergo arma comparanda. Quod idem Apostolus cum prosequitur, significat. Propterea, inquit, accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare: stete ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti lorricam iustitiae, & calceati pedes in preparationem Evangelij pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis assumite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei: haec Paulus. Ex his patet, gladio verbi Dei & S. Scripturae in hac militia spirituali hostem esse feriendum. Verbum enim DEI detegit fallaciam & mendacia, quibus mortales fallere, in suos laqueos perducere, in falsam spem, perniciosam incredulitatem siue superstitionem, tristitiam aut desolationem, aliasque eius generis affectiones pertrahere solet. Cum itaque haec armatura ex sacris literis, doctoribus atque mysterijs nostrae fidei petenda sit, ignota est indoctis & ignaris Ecclesiae ministris. Quomodo enim praestantiam mysteriorum fidei, virtutum praecellosos effectus, sacramentorum efficaciam, ac sacramentorum salutarem usum, quae omnia sunt arma contra

aëreas potestates, rudi & simplici populo explicabit, proponetq; rudis in sciētia sacrarum literarum? Atq; sic contingit, cū ignoti nulla sit cupido, nec appetitus noster nisi in bonū ab intellectu cognitum feratur, quod simplex populus nullum ex spiritualibus rebus percipiat fructum, nec earum vsu salutifero delectetur: & sic margaritæ sparguntur ante porcos.

Ad hæc sicuti exercitatissimi ducis in militia est, explorata habere hostium consilia, eorum nouisse fortitudinem, copias, & stratagemata, vt suis possit præuidere de securitate, & inimicis pro oportunitate occurrere, aut insidias declinare; sic spiritualis Imperatoris munus est spiritualium inimicorum callere insidias, potentiam, crudelitatem & in pugnando peritiam, vt suos oportunis armis, & ad pugnam aptis instruat, ne cum vitæ periculo se tradere, aut desperatione de victoria concepta, turpi fuga sibi consulere cogantur. At hæc scientia longè abest ab indoctis sacerdotibus, qui ne quidem à limine salutârunt sacra eloquia, & Sanctorum Patrum monumenta, ex quibus cognitio diaboli fraudes discernendi hauritur. Quis etiam ita à sensu alienus est, qui non animaduertat, ex tenebris ignorantiae in sacerdotibus, sequi etiam opera tenebrarum in conuersatione & moribus. Ex quo fonte fluit, vt rudes ex populo, quare

dotu-

do tentationibus inimicorum pulsantur aut vincuntur, pudore & timore suffundantur, nec audeant secreta suorum interiorum aperire: vel certè si aperiant, ignorantia efficit, vt congrua remedia & salutis consilia habere nequeant. Atq; hanc ministrorum Ecclesiasticorum ignorantiam astutissimus artifex studiose procurasse videtur, vt eò melius contra simplices triumphet, dum inermes sunt, & ad certamen inepti. Hoc Dæmonum stratagema diuina historia significat: Philistæi in lib. Regū, ^{1. Reg. 13.} callidissime curârunt, ne esset faber ferrarius in Israel, qui arma fabricaret: quare effectum est, vt cum Philistæi instructa acie ad pugnam contra filios Israel procederent, solus Saul & Ionathas eius filius armati inuenti sint. Simili arte instructi spirituales Philistæi nostris temporibus curârunt, vt non sint fabri, id est, legum interpretes & Doctores in populo Dei, qui arma cudant quibus fideles muniti, hostes profligent. Fabri rectè intelliguntur Doctores, vt pulchrè secundum mysticum sensum tradit Pagninus in Ifagoge ad mysticos S. Scripturæ sensus, lib. 3. cap. 1. Ex his causis sequitur, vt in scientia & moribus in pluribus locis, sicut populus est, sic & sacerdos, vt Propheta prosequitur.

Secunda causa. *Somnus in magistratu diuturnus.* ^{2. Causa} *magistra us* ^{negligen.}

DVM

DVm Magistratus dormit in vtramq; a-
rem, & oculis clausis pertransit maleficia,
tanquam somnia nihili reputans, sed negligēs,
inimicus homo superfeminat zizania, & re-
gnum suum dilatat. Officium enim Præsiden-
tium tam ex lege diuina, quàm humana est,
inquirere scelera & maleficia, vt Respublica
purgetur à malefactoribus, ex L. Congruit. ff.
de offic. præsid. & gladium magistratus portat
in vindictam malorum, laudem verò bono-
rum. Quem finem si non attendit, sine causa
gladium portat, & seuerissimum diuinę maie-
statis in se concitat furorem, cum numerus
impiorum crescat, bonorum verò societas di-
minuatur, scandalum patiatur, atq; peruerta-
tur, præsertim cum maleficorum secta cum
diabolo in hominum subuersionem conspi-
ret, & sicut annulus annulum, ita malefica so-
ciam trahit, vt ex ipsarum relatione & factis
discimus. Hinc videmus aliquando integram
familiam infectam, & quod horredum dictu,
matres quandoq; Dæmoni consecrare infan-
tes necdum natos. Ex puniendi tarditate, &
dissimulatione quomodo Deus maximè in
hoc crimine offendatur, ex sacris literis claris-
simè, si oculos aperiamus, perspicimus. Sic
nim, cum fornicatus esset populus cum filia-
bus Moab, & adorasset Deos earum, & Princi-
pes punire dissimulassent, furore concitatus
Dñs dicebat ad Moysen: Tolle cunctos prin-
cipes

Rom. 13.

Num. 25.

cipes populi, & suspende eos contra solem in patibulis, vt auertatur furor meus ab Israël, & occidat vnusquisq; proximos suos. Quibus auditis Phinees zelo diuino correptus, vltione sumpta Dominum placauit, & cessauit plaga à filijs Israël, cùm periissent viginti quatuor milia hominum: quanto quæso, furore Dominus concitatur? quantis plagis afficiemur? (quamuis etiam maximas, vtpote sterilitatis, depopulationis agrorum, famis, pestilentia, & plurimorum periculorum pœnas oculis nostris cernamus) quod Magistratus dissimulet multis in locis fornicari multos cum diabolo, eiq; sacrificia offerre: Deum verum cõtemni, & nefandis sceleribus irritari, aliaque plurima flagitia, quæ nemo cogitatione comprehendere, nisi à Dæmone instructus sit, potest, committi.

Ad hæc, si Dominus præcipit Iudici, vt falsum Prophetam & somniatorem seducentem populum post Deos alienos, sine mora interficiat, & filios Belial cum asseclis suis gladio & *Deut. 13.* ignibus persequatur, & sollicitè inquirat, ad euertendum furorem suum: Quomodo ira nõ commouetur Deus, quod multi iudices somniatores nostros, Magos & maleficos, filios nõ solum Belial, sed etiam socios Beelzebub, Beemoth, Astaroth, aliorumq; mōstrorum, multos non solum ex vrbibus, sed omnibus locis seducentes ad dæmones, & eorum miseram serui-

serui-

seruitutem, somnolentia oppressi desinant
 inquirere? Atque cum verba Deuteronomij
 maximam vim & Emphasim ad præsentem
 materiam quasi diuino nutu accommodata
 habeant, placet ea subiungere. Si audieris, in-
 quit, in vna vrbiū tuarum, quas Dominus
 Deus tuus dabit tibi ad inhabitandum, dicen-
 tes aliquos. Egressi sunt filij Belial de medio
 tui, & auerterunt habitatores vr̄bis suæ, atque
 dixerunt: Eamus & seruiamus Dijs alienis,
 quos ignoratis, quære sollicitè, & diligenter rei
 veritate perspecta, si inueneris certum esse,
 quod dicitur, & abominationem hanc opere
 perpetrata, statim percuties habitatores vr̄-
 bis illius in ore gladij, & delebis eam, omniaq;
 quæ in illa sunt, vsq; ad pecora, &c. Congrega-
 bis in medio platearum, & cum ipsa ciuitate
 succendes, &c. Et non adhærebit de illo ana-
 themate quicquam in manu tua, vt auertatur
 Dominus ab ira furoris sui, & misereatur tui,
 multiplicetq; te, sicut iurauit patribus tuis.
 Hæc summi legislatoris verba iudices attentè
 considerent. Audiunt, & experientia cogno-
 scunt, filios Belial & aliorum Dæmoniorum
 frequentissimè egredi de medio populi, & au-
 uertere multos habitatores, atq; inducere ad
 sacrificandum Dæmonibus, & in conuentibus
 alia abominanda perpetrare, & inueniunt cer-
 tum esse, quod dicitur, & tamen non sollicitè
 sed negligèter inquirunt: nec statim, sed tardè
 ac

ad executionem iustitiæ procedunt, & ex contextu notandum, ad auertendum furorẽ Domini necessariũ esse, ita tales extinguere & delere, vt ne reliquie quidem maneat: tunc Dominus miserebitur, & multiplicabit bona.

Tertia caussa est, *Infidelitas.*

QVAE innuitur in c. Epif, 26. q. 5. Quando enim mentem, inquit, per infidelitatem sibi subiugauerit, per multa deuia deducit. Fides enim est scutum, quo mediante homo Christianus potest omnia tela nequissimi ignea repellere: hanc infidelitas, & falsa credulitas labefactant, & dæmonibus portum tentandi aperiant. Ad infidelitatem reducere possumus superstitionẽ, quæ infidelitatis quædam protestatio est, per cultum exteriorem: sicuti religio, qua Deo debitum cultum impendimus, fidei veræ signum est. Quare rectissimè S. Bonaventura docet, quòd sicut in fide intellectus captiuatur: sic in superstitione errore inflatur & eleuatur. Nec mirum videatur, quod superstitio præludium & quædam dispositio ad maleficia sit, cum nulla sit superstitionis species, quæ non procedat ex quadam pestifera & dolosa societate cum Dæmone. Qui autem tam infelicem societatem contrahit, quomodo non decipietur? Callidissimus est Dæmon, non procedit ab extremo ad extremum, sed à minimis incipit, & pau-

& paulatim ad maxima perducit. Sic per superstitionem in primis mentem eò impellit, ut sibi fides habeatur, & veræ fidei fundamentum infirmius reddatur. Atq; cum materia superstitionum affinis sit maleficio, aliquid latius de superstitionibus adijciendum.

De superstitione, quid sit, quor eius species.

Idololatria.

Superstitio est peccatum contra primum præceptum Decalogi, quo præcipitur religio quæ homines ordinat ad colendum & honorandum Deum debito modo, tanquam primum supremumq; principium creationis & gubernationis: Superstitio autem inducit homines ad reddendum Deo cultum perniciosum, vel superfluum, vel ipsi creaturæ, tacite vel expressè. Quatuor sunt superstitionis species, quas ponit S. Augustin. lib. 2. de doctrina Christiana cap. 20. & explicat S. Thomas 2. 2. q. 92. art. 2. Idololatria, Diuinatio, Indebitus Dei cultus, & vana obseruantia. Idololatria est, quando alteri quàm DEO, diuinus cultus exhibetur, & est grauissimum peccatum, ut patet passim ex libris veteris testamenti. Hanc malefici & sagæ exercent, quando dæmonem adorant, vel ei sacrificium offerunt, aut homagium præstant. Ex dicta definitione elicitur non esse idololatriam, sanctis cum Christo regnantibus honorem debitum impendere, quia ipsis inferior cultus, & non diuinus exhibetur.

Diuinatio.

Diuinatio, est rerum occultarum, vel futu-

turarum, quæ via humana sciri non possunt, per virtutem Dæmonis, eiusq; auxilium, cognitio, vel prænunciatio. Ad hanc speciem pertinent præstigium, Somniorum obseruatio, Necromantia, Gæomantia, Hydromantia, Aëromantia, Astronomia illicita, Augurium, Omen, Chiromantia, Spatulantia, Sortilegium. &c. de quibus videndi sunt Isydorus li. 8. Etymolog. cap. 9. & S. Thomas 2. 2. q. 95. artic. 3.

Indebitus Dei cultus est, quando homo colit Deum modo indebito, & est duplex. *Indebitus Dei cultus.* Falsus, vt si quis nunc Deo offerret sacrificia veteris legis, vel in diuinis vteretur cæmonijs infidelium: & superfluous, qui perficitur cæmonijs, quæ neque ad Dei gloriam, neq; ad hoc, vt mens Deo subijciatur, aut carnalis concupiscentia refrenetur, secundum Dei & Ecclesiæ institutionem approbatam, ordinantur.

Vana obseruantia est, in qua semper tacite inuocatur Dæmon, quando videlicet causa vel media assumuntur ad effectus producendos, qui nec virtute diuina, nec naturali, aut Ecclesiastica institutione habent ordinem ad tales effectus. Ad hanc spectant ars notoria, obseruantia sanitatum, Incantatio, obseruantia futurorum effectuum, &c. *Vana obseruantia.*

Cum superstitiones sint laqueus & insidiæ antiqui hostis, quibus genus humanum decipere

L

pere

perenititur, vt refertur 26. q. vltima, cap. Ad-
moneat: placet exemplo S. Auguftini lib. 2. de
doct. Chrif. cap. 20. qui fui temporis multas
enumerat, noſtri etiam aliquas oculis ſubijce-
re, vt boni cognoſcant & euitent: mali verb
videant, quibus vinculis ligentur, & fraudi-
bus decipiantur. Hi ſequentes omnes ſunt ſu-
perſtitioſi, nec ſolum exercentes, ſed etiam fi-
dem habentes. Nam ſimiles illis fiunt, qui fa-
ciunt, & omnes qui confidunt in eis.

*Exempla ſu-
perſtitioſi.*

1. Qui dæmones adorant, ſacrificium eis of-
ferunt, honorem impendunt, expreſſè, vel ta-
cite inuocant: conſilium, auxilium, aut fauo-
rem ab eis quærunt.
2. Qui futura prædicere volunt, vel magos
accedunt, aut Ariolos, aut incantatores, vt oc-
cultas cognoſcant, vel ſecreta reuelent, vel cõ-
ſilium præſtent.
3. Qui aliquam virtutem ſomnij tribuunt,
vt quia ſomnium habuerunt tale vel tale, fel-
licitatis aut infortunij quippiam euenturum,
credunt.
4. Qui per inſpectionem membrorum, aut
partium animalium, futura prædicunt, aut de
rebus futuris, ex euentu præcedentium, pro-
nunciant.
5. Qui accedunt ad vagabundos illos, quos
Galli AEgyptios, Itali Cingaros, Germani
gentiles appellant, vt ex figuris manuum, ha-
cici

ciei constitutione, vel corporis statura fortunam faustam, vel infaustam annuncient.

Qui obseruant dies aliquos certos Conuersionis Pauli, Vincetij, Urbani, Martyrum, vel aliorum, in quibus si pluat, vel cœlum serenum sit, serenitatem, fertilitatem, sterilitatem, vini copiam, vel inopiam, vel per spaciũ aliquot dierum continuam pluuiam prædicunt. Qua de causa superstitiosi sunt versus illi, de festo Conuersionis S. Pauli.

Clara dies Pauli bona tempora denotat anni,

Sinix, aut pluuiæ, designat tempora cara:

Si fuerint venti, designat prælia genti:

Si fuerint nebula, pereunt animalia quæq.

Qui colligunt herbas in die S. Ioannis Baptistæ, ad singulares quosdam effectus, credentes tales esse maioris virtutis: vel inserunt arbores ipso Annunciationis Mariæ, existimantes hoc melius: Aut in festo S. Stephani, ex eadem causa diminuunt sanguinem equorum: & de similibus simile est iudicium.

Qui oblationes faciunt sanctis ex bonis Eleemosyna petitis, credentes eas maioris esse virtutis ad consequendum effectum: aut crucem S. Bernardi emptam ex Eleemosynis, sanctiorem putant: aut offerunt in honorem sanctorum caram, vel aliam rem coniunctam criminibus animalis ægrotantis.

Pium autem est, & ab vniuersali Ecclesia receptum, in templis post impetratam sanitatem

tem oculorum, aut pedum, aut manuum, aut animalium, aliarumque rerum simulacra suspendere ex auro, argento, cera vel alia materia confecta, ad laudem & gloriam Dei & sanctorum, vt sint adeptæ sanitatis manifesta indicia. Gratissimè namq; accipit Dominus eorum qualiacunque sunt dona, nec exigua, nec vilia dedignatur: quippe qui ea pro ferentis facultate metitur. Hæc itaque omnium spectaculo exporrecta, testantur morborum depulsionem, cuius ipsa certissima signa sunt à sanitatem consecutis allata. Hæc, sepulcorum ibi martyrum quæ sit virtus, ostendunt, vt optimè tradit Theodoretus Cyrensis Episcopus, lib. 8. de curatione Græcarum affectionum.

9. Qui obseruant quosdam dies faustos, aut infastos ad ingrediendum iter: aut constituunt differentiam, an quis manè surgens dextro vel sinistro pede in primis terram tangat, aut quem postponat aut anteponat, egrediendo limen ædium. Ad hunc ordinem referre possum eos, qui obseruant modum capiendi Sagas, vt eas vel in lecto capiant, vel eleuent in altum, ne terram calcant, quicquid quidam doceant: cum, vbi eadem ratio militat, idem ibi ius statuendum sit.

10. Qui vel quæ submergunt imagines in aqua pro pluuia habenda, vel faciunt quasdam ligaturas & diabolicas cæremonias, ne lac integro

regro anno vaccis subtrahatur opera maleficarum: aut certis diebus summo diluculo scopis olera tangunt, ne erucæ, ciniphes, vel alia imperfecta animalia oleribus & herbis nocumenta inferant.

Qui, cùm herbas colligunt medicinales, & eas vulneribus adhibent, fiduciam ponunt in modo ligaturæ, vel numero partium, vt numerus par vel impar sit: vel in herbis colligendis obseruant, vt ante solis ortum id fiat, vel certo die; vt die veneris, aut solis, vel tacendo colligant, &c. Quod autem medicus herbas colligat potius in Maio vel Aprili, quàm in Augusto, aut hyeme, id non superstitionis sed medicinæ est: quia tam ratio naturalis, quàm medicina dicitur, quibusdam anni temporibus, virtutem in herbis esse potentioram ad naturales effectus.

Qui certam fiduciam constituunt in quibusdam nominibus scriptis, vel verbis etiam sacris, aut characteribus, vt non vulnerentur, mutilentur, aut occidantur: aut qui (quod horrendum dictu est) in die Parasceues sanctæ ad eunt crucem aliquam in biuio, vel triuio, & bombardam post terga in crucem emittunt, vt deinde quemcunque velint scopum attingant: aut in nocte S. Ioannis certas quasdam herbas diabolicis cæremonijs colligunt, quibus ad detestabiles effectus vtantur.

Qui metiuntur cingulum ægrotantis, vt

L 3

cognos-

cognoscatur, quis sanctus sit honorandus, ad consequendam sanitatem, certis adhibitis ritibus: aut bipenni stramen diuidunt, ad curandum tumores manuum & digitorum, aut ad sanandos certos morbos animalium, impellunt gregem in ignem ex singularibus lignis instructum, vel per circulum ducunt, & tunc animal, quod primùm fortè fortuna fortitur locum in transeundo, offerunt in honorem sanctorum. His accedunt, qui pro quibusdam capitis doloribus & similibus morbis curandis, ad porcorum lintrem, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, collum applicant.

14. Quicumque credunt maiorem virtutem inesse aquæ benedictæ Dominicis sequentibus quatuor tempora, quàm alijs, ad speciales quosdam effectus: aut nolunt die Veneris vngues præscindere, aut Sabbato filare, & interim ab alijs seruilibus operibus non abstinent.

15. Qui fidem adhibent probationi ferri candentis, vel aquæ frigidæ in maleficis cognoscendis, de quibus prope finem infra latius. Nec non etiam qui admittunt & fidem tribuunt, quod quidam tortores siue carnifices quosdam potus ad eliciendum confessionem maleficorum adhibent.

16. Quicumq;, cùm audiunt picam vociferantem circa ædes alicuius, mortem prædicunt
breui

breui imminere: aut quia canem audiunt vlu-
lantem, pestem præfagiunt: aut quia obuiam
venit lepus, mali aliquid instare ominantur.
Similes & alias multas vanas superstitiones &
magicas artes solent exercere, qui artem vena-
toriam sequuntur.

Huiusmodi & similes artes nugatoriæ, vel
noxia superstitiones ex quadam pestifera so-
cietate hominum, quasi pacta infidelis & do-
losæ amicitia constituta, penitus sunt repudi-
andæ & fugiendæ Christiano, vt decernitur
26. q. 2. cap. Illud ex August. Atq; hoc addide-
rim, superstitiones tanto esse periculosiores,
quanto plures res sacræ adhibentur. Quia hoc
Diabolus maximè intendit, vt vel sub specie
pietatis decipiat: aut res sacras ad humanam
salutem ordinatas, in peruersum vsum re-
digat.

Dicit aliquis: Eueniunt tamen aliquan-
do effectus in dictis operibus. Quandoque
enim futura prædicunt, aut ægris sanitatem
restituunt, &c. Respondetur in cap. Nec mi-
rum 26. q. 5. ex August. hoc fieri permissio-
ne DEI, vt ipsi, qui hoc audiunt, vel vident, pro-
bentur, & appareant, qua fide & deuotione
sint erga Deum, an etiam facillè moueantur &
sequantur Deos alienos, sicut in Deuterono-
mio Moyses ex verbo DEI populum instru-
xit, cum inquit: Si surrexerit in medio tuo
Propheta, &c. De varijs superstitionibus
L 4 obser

obseruationibus dierum, collectionibus herbarum, diuinationibus, augurationibus auiũ & incantationibus: ex August. 26. q. 7. ca. Non obseruetis, dicitur: Qui aut talibus credunt, aut ad eorum domum euntes, aut suis domibus introducunt, aut interrogant, sciant se fidem Christianam & Baptismum preuaricasse; & vt paganum & apostatam, id est, retrò abeuntem, & Dei inimicum iram Dei grauiter in æternum incurrisse; nisi Ecclesiastica pœnitentia emendatus, Deo reconcilietur.

Quoniam his addi possent, iuxta D. August. doctrinam lib. 2. de doctrina Christiana c. 20. & quotidianam experientiam, milia inmanissimarum superstitionum, nec facillè cognoscantur à multis, placuit ex Doctorum sententia regulas subiungere, quibus dignoscatur, an aliquid sit superstitiosum, vel non: quarum sit

Regula dignoscendi superstitiosa à non superstitiosis.

Prima. Quoties aliquis effectus rei tribuitur, qui non conuenit ei secundum suam naturam inditam, si per Ecclesiæ definitionem, sacram Scripturam, aut laudabilem consuetudinem non constat fieri à Deo; vt accidit in sacramentis & sacramentalibus: Habendum erit tanquam superstitiosum.

Secunda. Si effectus naturalis tribuitur alicui rei, quem constat habere ex natura rei, non est superstitio. At si attribuitur aliquibus rebus, vt signis, vocibus, vel characteribus, aut

si fi-

si fides postulatur ad productionem effectus, superstitione iudicanda est.

Tertia. Si res naturales vel artificiales, vt imagines, signa, vel characteres adhibeantur ad productionem supernaturalium effectuum, vel motum liberi arbitrij flectendum, vel diuinandum, aut ad efficiendum spirituales effectus tam in nobis quàm alijs, nisi fiat modo in prima regula significato, secundum sacram Scripturam, Ecclesie definitionem, aut approbatam consuetudinem: superstitione sum erit tenendum

Quarta. Quando quis vtitur verbis sacris, aut etiam orationibus, alijsque pijs operibus, in rebus vanis, neque ad diuinum honorem & cultum pertinentibus; est superstitione, quia callidus serpens, miscet vanis & malis bona & pia, vt simplicibus cautius sub specie pietatis imponat.

Quinta & vltima Regula. Quando quis exercet aliquod opus, ad aliquam abstinẽtiam, vel corporis exercitium pertinens, videndum est vt refrenet carnalis concupiscentiæ motum, modo virtuti congruo, secundum Ecclesie ritum & moralem doctrinam.

De materia superstitionum legendi sunt. S. Augustinus lib. 2. de doctrina Christiana à cap. 20. S. Thomas 2. 2. à q. 92. per aliquot qq. Ioannes à Turrecremata super decreto, 26. caussa cum textu. Syluester Prieras in summa,

L 5

verb.

verb. Superstitio, Incantatio & maleficium. Martinus Arles in Tractat. de Superstitionibus, qui habetur in Oceano Iuris, vol. 10. Martinus Nauarrus in Manuali Confessariorum, cap. 11. à num. 22.

4. causa dispositiua, Curiositas.

Quarta causa dispositiua ad maleficia est *Curiositas*, quæ his portentis illudatur per Dæmonum fallacias, quando id imprudenter appetit scire, quod ei nulla ratione competit inuestigare. ex d. cap. Nec mirum.

HAEC potestas immundis spiritibus ideò datur, vt peruersos sibi aptent, hoc est, prauos homines seducant, illos scilicet, qui spernunt veritatem, & credunt mendacio, nec sanam doctrinam ferunt, sed ad sua desideria coaceruant sibi magistros prurientes auribus, & ad fabulas conuertuntur, onerati peccatis ducuntur varijs desiderijs, semper discitantes, nunquam ad scientiæ veritatem peruenientes, iuxta Pauli sententiam. Hinc in d. cap. Nec mirum, ministerio Dæmonis in primis à Chaldæis traditur inuenta magia, eo quod ipsi cæteris essent magis curiosi. Et Augustin. lib. 10. de Ciuitate, cap. 9 incantationes & carmina nefariæ curiositati tribuit. Ac clarius lib. 2. de doctrina Christiana, cap.

22 & 23. quod ita incipit. Hinc enim fit, vt occulto quodam iudicio diuino, cupidi malorum rerum homines tradantur illudendi & decipiendi pro meritis voluptatum suarum, illudentibus eos atque decipientibus angelis: quibus ista pars mundi infima secundum pulcherrimum ordinem rerum, diuinæ prouidentiae lege subiecta est. Quibus illusionibus & deceptionibus euenit, vt istis superstitiosis & perniciosis diuinationum generibus multa præterita & futura dicantur, neq; aliter accidant, quàm dicuntur, multaq; obseruantibus secundum obseruationes eueniant, quibus implicati, curiosiores fiant, & sese magis magisque inferant multiplicibus laqueis perniciosissimi erroris, &c.

Consentit his pulchrè Guilhelmus Parisiensis in lib. de Legibus, folio 35. columna 2. Scito, inquit, quia omne genus peccati idololatriam prouexit: Sicut euidenter apparet de curiositate, quæ est libido sciendi non necessaria. Tanta namque libido sciendi futura, & alia cordium occulta, quorundam hominum inflammavit animos, vt huius scientiam, execrabili animarum suarum commercio à Dæmonibus mercarentur. Propter quod & ipsi naturæ humanæ inimicissimi Dæmones, sacrilega opera excogitauerunt, eisq; se placari, & induci posse hominibus suggesserunt: Im-

petra-

petrariq; posse ab ipsis scientiam futurorum & aliorum occultorum. Inde processerunt nefandissima illa opera, quæ etiam vulgò nominatissima sunt: videlicet inspectio speculi, inspectio spatulæ, inspectio vnguis, videlicet vt furta, & alia occulta inuenirentur, in quibus omnibus Diabolicorum sacrificiorum impietas partim latet: & partim omnibus manifesta est, si perfectè scripta inueniantur. Ex hac eadè peste curiositatis processit liber maledictus, & execrabilis, qui dicitur liber sacratu. Similiter & alius, qui dicitur (speculum) ab omnibus, in quibus præterita, præsentia & futura videri ipsi auctores eorum Dæmones promiserunt. Sunt & aliæ huius pestis innumeræ, per quas curiositatis initium stragem animarum inæstimabilem fecit: hæc Guilhelmus. Atq; occasione curiositatis arbitror non rarò doctos & magnos ingenio capi à Dæmone. Tentat enim eos curiositate, vt velint cognoscere, videre, & experiri noua, inusitata, & rara. Quare Apostolus admonet Rom. 12. non plus sapere, quàm oportet. Curiositati adiungi potest latens in multis cordibus intolerabilis superbia, quæ Domino Deo in summo gradu displicet, & Dæmonibus maiorem in modum placet.

3. *Causa est
auaritia.*

Quinta causa est: *Insatiabilis amor
congregandi diuitias.*

QVAM

QUAM satis superq; S. Paulus indicat, cum
 ait: Qui volunt diuites fieri, incidunt in
 tentationem, & laqueum diaboli, & desideria
 multa inutilia, & nociua, quæ mergunt homi-
 nēs in interitum & pērditionem. Radix enim
 omnium malorum cupiditas, quam quidam
 appetentes, errauerunt à fide, & inferuerunt se
 doloribus multis. *Hæc Apostolus.* Auaro enim ni-
 hil scelestius, qui etiam propriam animam ve-
 nalem exponit, vt pecunias congreget: Quod
 Dæmoni optimè constat, atq; sic insatiabili
 appetitui tentationem congruam obijcit, vt
 in laqueum eum pertrahat. Inueniuntur qui-
 dam ita auaritia excæcati, & miseri, quod mā-
 monē Deo nummorum sacrificent, vt diuites
 efficiantur, quorum meminere Ioannes de
 Friburgo in summa Confessariorum li. 1. tit.
 11. q. 25. & Paulus Grillandus lib. 2. de Sortile-
 gijs, q. 11. nu. 25. Auaris & alijs. qui rerum ino-
 pia laborant, vt supra significatum est, Dæ-
 mon quandoque diuitias promittit, sed non
 præstat. Confessa est etiam inter alia puncta
 Weisenbeins Anna / cuius suprà mentionem
 fecimus, quod si in principio sui casus non ni-
 mis bonis temporalibus acquirendis dedita
 fuisset, & Mammonæ inseruiuisset, faciliter se
 cum gratia Dei ad cor redituram fuisse. Remē-
 dium contra hoc malum subiungit Aposto-
 lus, cum ait. Tu autem homo DEI, hæc
 fuge: Sectare verò iustitiam, pietatem, fi-
 dem,

dem, charitatem, patientiam, mansuetudinem.

6 causa,
Luxuria.

Sexta Causa est, *Luxuria, seu carnis voluptas.*

HAEC multum efficax est ad hominem capiendum & detinendum. Sic Balaam, cap. 24 & 25. in lib. Numerorum: filios Israel mediante fornicatione cum filiabus Moab, induxit ad idololatriam. Hoc enim vitium sapientes & insipientes, ignobiles & potentes deiicit. Quis enim Salomone sapientior, & Samsone fortior? & tamen vtrunq; vicit luxuria: bene ad hoc propositum facit illud Eccl. 19. Vinum & mulieres apostatare faciunt etiam sapientes, & luxuria Salomoni causa fuit colendi Deos alienos, vt constat ex lib. 3. Reg. ca. 11. Tobia. 6. Audi me, & ostendam tibi, qui sunt, quibus Dæmonium præualere potest. Hi namq; qui cōiugium ita suscipiunt, vt Deum à se & à sua mente excludant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem Dæmonium super eos. Quomodo hoc peccatum non solum causa incidendi, sed etiam perseuerandi in malo sit, optimè ex sacris literis tradit Gulielmus Peraldus, Episcopus Lugdunens. in summa virtutum & vitiorum, tomo 2. tract. 3. ca. 3. Atq; id Isidorus lib. 2. de summo bono cap. 39. satis etiam attestatur, dum ait. Maximè per
carnis

carnis luxuriam humanum genus subditur diabolo, quàm per cætera vitia. Dæmones scientes pulchritudinem esse animæ, castitatem, & per hanc hominem angelicis meritis, è quibus illi lapsi sunt, coæquari, liuore percussi inuidiæ, iniiciunt per sensus corporis, opus desideriumq; libidinis, quatenus à cælestibus deorsum deiectam animam pertrahant, secumque quos vicerint, gloriantes ad tartara ducant. Nouit optimè Dæmon, vehementissimum esse carnis ardorem, & animum, quem occupauerit, non facile liberari. Etenim vt S. Ambros. ait in cap. 4. Luca. quasi clavis quibusdam suffigitur anima corporis voluptatibus, & cum semel adhæserit cupiditatibus demersa terrenis, difficile in altum potest, vnde descendit sine Dei fauore reuolare. Actuum enim suorum vineta laqueis, & deliciarum secularium illecebris obnoxia iam tenetur. hæc Ambrosius.

Septima est, *Execratio, vel maledicendi sue imprecandi rabies.*

7. *Causa, maledicendæ rabies.*

QVOD quidem peccatum multis vsitatissimum est, vt minima occasione & aduersitate oblata, se suosq; Dæmonibus & diris omnibus deuoueant; & tunc aliquando iusto Dei iudicio malum euenit, quod imprecantur. Quare Prouerb. 8, dicitur: sicut avis ad
alta

alta transuolans, & passer quolibet vadens; sic maledictum frustra prolatum in quempiam superueniet: & in Psa. 108. Dilexit maledictio- nem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Hinc compertum est experientia, diabolum sumpsisse quandoque hanc occasionem perducendi ad maleficium.

S. Caussa, Nimia tri- stitia & ira Octaua, quae frequentissimè in muliebri sexu locum habet, est desolatio, siue nimia tristitia, aut pusillanimitas in aduersis.

DVM enim foeminae in aduersitates calamitates, aut perturbationes incidunt, animum abijciunt, maximè quando non est qui consoletur, aut consilio iuuet. Hanc oportunitatem Dæmon perscrutatur, atq; sub fictæ personæ forma, auxilium, cõsiliu, & patrocinium promittit, cum maxima deceptione. Huic adiungere possumus immoderatam iram qua multi se vindicare de alijs per fas & nefas cupiunt: quod quando propter fragilitatem non possunt, malignus se offert, & inspirat vindictæ modos. Sed nunc cum contingat inter alias vnam esse causam præcipuam perseuerantiæ in tam graui atq; intolerabili Dæmonis iugo, de hac paulò latius aliquid dicendum pro remedio contra hoc durum vinculum.

Nona caussa perseuerantiæ in tanto
scel.

scelere, est *Error, quem Diabolus opinioni hominum, quos capit, imprimit, ut sibi persuadeant, fieri haud posse, ut ad sanum cor conuertantur.*

LEGIMVS in lib. Iudicum, quod Philistæi *Iudicum 16.* Samsonem fortissimum captum quamprimum oculis priuârunt, priuatum ad pistrinum ablegârunt, & molere fecerunt, omnibusque ludibrijs & illusionibus affecerunt. Hos Philistæos maligni spiritus sequuntur; quamprimum hominē Christianum arte sua quacunq; occasione aut specie deceperunt, oculos intelligentiæ effodiunt, atq; persuadent impossibilem esse reditum ad Deum, cuius fidem abnegauit; sicq; hominem oculis captum alligant ad pistrinum, id est, suam grauem & intolerabilem seruitutem, atq; si molere, id est suis imperijs in omnibus satisfacere nolit, verberibus, minis & terroribus cogunt, atq; ludibrijs afficiunt. Atque vt melius ligatum Dæmon teneat, imperat sub maxima pœna, vt infelix homo omnia sua peruersa consilia, & sceleratissimas suggestiones in secreto teneat, nec vlli mortalium extra suam societatem reuelet.

Astutissimus inimicus imitatur in hoc negotio mores callidissimi alicuius amatoris, qui honestam aliquam bonorum parentum filiam, aut honesti viri vxorem intendit seducere.

M

cere.

cere. Is omni cura industriaq; laborat, vt sua verba, facta & consilia non deueniant in notitiam, nihilq; magis timet, quàm ne puella parentibus ea patefaciat, cognoscens hoc pacto parentum prouidentia suos conatus frustrandos & irritandos esse. Eodem modo diabolus in hoc tam occulto, & ab hominum sensibus alieno scelere omni ratione procurat, vt homo, quem cepit, fraudulenta sua consilia nemini detegat. Ad quem effectum consequendum minas intentat, timorem incutit, & pudorem obijcit: his nodis anima miseri hominis intricata, se expedire non potest; cum careat bono consilio, & tam Dei, quàm hominum prudentum auxilio destituatur. Ex hoc capite contingit, paucissimos esse maleficos, aut fagas, qui in confessione sacramentali hoc crimen confiteantur, hinc etiam sequitur exiguum esse numerum eorum, qui vel quæ sua sponte conuertantur ad Deum, relicta diabolica societate, antequam ad manus publicæ iustitiæ deueniant. Ex eadem quoque causa oritur, quod nonnullæ fœminæ potius optent & eligant mortem, quàm vitam, timentes ne iterum reducantur ad laboriosum illud molendinum. Contra hunc Diabolicum errorem, & simplicium falsam opinionem veritas statuenda est, quæ tenebras falsitatis & erroris depellat. Veritas autem est, quod homo quicumq; etiam a Diabolo deceptus, cum gratia Dei potest per penit

*Remedia cōtra despera-
tionis erro-
rem.*

pœnitentiam redire ad gratiam, Diaboli iu-
 gum rumpere, & tam fœdam societatem re-
 linquere, etiam quocunq; tempore. Hanc ve-
 ritatem probant clamores Domini ad pecca-
 tores. Ezech. 18. projcete à vobis omnes præ-
 uaricationes vestras, in quibus præuaricati
 estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum
 nouum: & quare moriemini? quia nolo mor-
 tem morientis, dicit Dominus Deus: reuerti-
 mini & viuite. Eccles. 33. Impietas impij non
 nocebit ei, in quacunq; die conuersus fuerit:
 Hierem. 8. Nunquid qui cadit, non adjiciet vt
 resurgat? & qui auersus est, non reuertetur?
 Quare ergò auersus est populus iste in Hieru-
 salem auersione contentiosa? apprehenderūt
 mendacium, & noluerunt reuerti. Et cap. 3. in
 eodem Propheta: Tu autem fornicata es cum
 amatoribus multis: tamen reuertere ad me, di-
 cit Dominus. Esai. 55. Derelinquat impius viã
 suam, & vir iniquus cogitationes suas, & re-
 uertatur ad Dominum, & miserebitur eius,
 & c. quoniam multus est ad ignoscendum. E-
 andem veritatem probant Scripturæ, quæ at-
 testantur Dominum soluere & rumpere vin-
 cula peccatorum. vt David in Psal. Disrupisti
 Domine vincula mea, tibi sacrificabo hostiam
 laudis. Et iterum in alio loco. Dominus soluit
 compeditos, Dominus illuminat cæcos. Ad
 idem propositum faciūt, quæ misericordiam
 & gratiam Dei erga peccatores ostendunt: hæc

Concionator facilè congregabit contra prædictum errorem. Quicumq; ergò à Diabolo decipitur, aut deceptus est, & sub tam dura feruitute agit, quantamcunq; fidem infideli addixerit, obedientiamq; præstiterit, redeat ad cor, frangat perfidiam, pœniteat, inuocet DEVM: cœlestis curiæ reginam, desolatorum aduocatam B. Virginem, Angelum custodem, & sanctos: resistat aduersario in fide, & vincet. Tantò autem facilius tam abominabilis status relinquitur, quantò citius deseritur. Optimũ consilium est, vt homo quamprimũ se delusum cognoscit, ingemiscat, peccatum confiteatur bono & prudenti Confessario, & fidei nostræ armis fortiter se muniat contra aduersarium, eiusq; insultus forti & cõstanti animo repellat. Pleriq; enim, qui his laqueis vinciti tenentur, multis molestijs afficiuntur, si iugum abijcere diabolicum, & fœdera infidelis amicitia rumpere contendant. At si constanter se Dæmonum insultibus opponant, induendo armaturam Dei, & scutum fidei arripiendo, victoriam obtinebunt, neq; tam graues patientur tribulationes. Vt hoc rectius intelligatur & firmiter animis inhereat, similitudine discamus, quod Dæmon aduersarius noster naturam & mores habet muliebres, quãtum ad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam. Sicut enim fœmina mala cum viro rixas miscens, si eum conspiciat erecto animo, & con-

stan-

stanti vultu resistere, & verbis verbera obijcere, ilicò animum abijcit, & terga vertit, nec deinceps facillè aliquid simile tentat. Si autem maritum timidum, meticulosum, fugacemq; depræhenderit, in extremam surgit audaciam, & virum ferociter inuadit. Simili modo hostis noster facere consuevit, si quem reperit timidum & inconstantem in tentationibus, & animum abijcientem in tantis insultibus, non est bestia super terram ferocior & audacior. Vnde in nostro proposito timidus & tristibus minatur, & non rarò intentat verbera, ni morem gerant suo imperio. Sed si incidat in militem fortem & imperterritum, hilari vultu repugnâtem, diffidens de victoria fugit, & eum in pace relinquit. Hinc optimè ait S. Gregor. Diabolus cùm ei fortiter resistitur, debilis est vt formica: cùm verò suggestio recipitur, fortis est, vt leo. Nemo ergò in hoc deceptionis genere crudelitâtè sæuientis, quam minis & verberibus confirmat, pertimescat, sed confidendo in Dei misericordia & auxilio, viriliter in fide repugnet; sicut tandem triumphabit, & Dæmon confusus discedet. Inflammât ad hoc nostros animos, exemplum magni illius spiritualis ducis S. Anthonij, quem nouitium in eremo sæuissimis excepit verberibus, ita vt semianimis relictus, ad proximum vicum curandi causâ deferri debuerit. At Anthonius aliquantulum conualescens, ad primum locum

M 3 denuò

denuò se contulit ad seruiendum DEO, paratus ad noua verbera pro beneplacito Dei, nec vlla iniuria diaboli à proposito deterrebat. Hac animi constantia virum sanctum munitum nequissimi spiritus cum accedere non auderent, varias formas induentes, ferarum more alij rugiebant, alij ululabant, alij dentibus frendebant, alij flammam ore, naribus, auribusque emittebant, vt terrorem incuterent, cui verbera inferre nequibant, ad impediendum ipsum in via salutis. Sed vbi fortissimum athletam nec verbera curare, nec horrenda spectra pertimescere cognouerunt, se victos & confusos confessi discesserunt. De his Athanasius in vita Anthonij. Hoc tamen adhuc referre non pigebit ex vita eiusdem sancti, quod relato dignum est: ferunt de eo, dum verbera terroresque perferret, lucem ei diuinitus apparuisse, qua expauescunt Dæmones diffugere: Anthonium verò eo splendore recreatum exisse se, & quasi præsentem Dominum aspiceret, dixisse. Vbi eras bone Iesu, vbi eras: responditque accepisse: Aderam Anthoni, sed euentum pugnae tuae præstolabar, quam quoniam imperterritus immotusque viriliter sustinuit, manet te victoriae tuae indeficiens in caelo triumphus, præmiumque sempiternum: Omnis ergo Diaboli vis atque decertatio, constantis & pij animi continuatione destruitur. Similia in vita Hilarionis refert S. Hieronymus. Plurima

San-

Sanctorum exempla, qui fortitudine & constantia Diabolo restiterunt, qui videre voluerit, legat Marcum Marulum de religiosè viuendi institutione, lib. 5. cap. 7. Postremò, vt huic Præudio finem faciamus, si quis hac arte Diabolica captus est, cõfiteatur sacerdoti prudenti, & reuelet in confessione malum, quo detinetur: pœniteat, & in futurum armis se muniat spiritualibus. Scriptum est enim. Proverb. 28. Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: Qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Et vt S. Hieronymus ait, in cap. 10. Ecclesiast. in illa verba: Si momorderit serpens in silentio. Si quem Diabolus occultè momorderit, & nullo conscio eum peccati veneno infecerit: Si tacuerit qui percussus est, & non egerit pœnitentiam, nec vulnus suum fratri & magistro voluerit confiteri, magister qui linguam habet ad curandum, facilè ei prodesse non poterit: si enim erubescat ægrotus vulnus medico confiteri, quod ignorat, medicina non curat. Molestissimè fert inimicus, quod homo sua consilia manifestet, & impedit quantum potest, obijcit timorem & pudorem. Sed tu sequere consilium Ecclesiast. cap. 4. Pro anima tuâ non confundaris verum dicere. Sancti Patres tanquam firmam obseruârunt regulam, euidèter diabolicam esse cogitationem, quam iunior seniori confunditur aperire. Vnde

Cassianus ait. Non poterit Diabolus circumuenire vel deicere iuuenem monachum, nisi eum, quem viderit aut per superbiam, aut per verecundiam suas cogitationes seniore cedere.

16. Præliudium. *Diabolus, qui ab initio similis esse voluit altissimo, adhuc in suis operibus ad hominum deceptionem diuina opera imitari contendit, & similitudinem quandam Dei affectat.*

HINC summo perè desiderat adorari, quod diuinæ maiestati competit Matth. 4. Hęc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me, & 26. q. 5. c. Nec mirum. Atq; hoc tritum est apud omnes Theologos & canonistas, vt Grilland. attestatur de Sortilegijs . q. 7. nu. 9. Ex eadem caussa Dæmones sacrificia expetunt. August. lib. 20. contra Faustum, cap. 21. Cui & Philosophi consentiunt. Apuleius in lib. de Deo Socratis, (quem rectius teste Augustino 8. de Ciuit. cap. 14. de Dæmone Socratis intitulasset) dicit, ex Dæmonibus alios diurnis sacrificijs gaudere, alios nocturnis: esse qui lætioribus esse qui tristioribus hostijs, ritibus & cæremonijs delectentur. Porphyrius lib. 2. de abstinentia animalium, subindicat ciuitatibus interdum opus esse Dæmonibus sacra facere, ne frugibus, ne diuitijs, ne vrbi ipsi noceant.

Nam

Nam rata est, inquit, apud omnes fides, eos læ-
 furos genus humanum, si irascantur, propter
 ea quod negligantur, neq; cultum legitimum
 nanciscantur. Sic August. d. lib. cap. 13. tribuit
 Labeoni, quod numina mala cruētis victimis
 placari existimauerit: & ibidem cap. 16. Ex A-
 pulei Platonici sententia mores Dæmonum
 depingit, qui dixit eos eisdē, quibus homines,
 animi perturbationibus agitari, irritari iniu-
 rijs, obsequijs donisq; placari, gaudere hono-
 ribus, diuersis sacrorum ritibus oblectari, & in
 eis si quid neglectum fuerit commoueri. Hoc
 fundamento præsupposito, facilè multa intel-
 liguntur, quæ Dæmones expetunt à maleficis:
 vt, quod disciplina in conuentu rectè serue-
 tur, quam si quis violauerit, malè ab ipso, vel
 suis ministris tractatur, & irascitur. Sic Hele-
 nam quandam ex pago S. Matthiæ, quæ mor-
 tis sententiam, & eius executionem accepit,
 Anno Domini 1589. 15. Iulij, Dæmon, qui se
 Beelzebub nominabat, in faciem ita malè per-
 cussit, quòd aliquot diebus ægrotauerit: eò
 quòd cum primavice ad conuentum cursum-
 que venisset, & multitudinem personarum
 vidisset, dixerit: Domine Deus, quomodo
 huc veni. Sic Annam quandam ex pago S. Me-
 dardi, prope monasterium S. Matthiæ, quæ
 mortis supplicium subiit 11. Augusti Ann. Dñi
 1590. per gradus deiecit, ita quod quatuor in
 corpore vulnera acceperit, eò quod ei morem

M 5 gerere

gerere nolebat. Sic etiam sæpè si in aliquo offendant per alias maleficas eas cædit, vt supra exemplis declaratum est.

17. Præludium. *Sicut unicuiq³ homini ab ortu natiuitatis sue, ad tutelam & custodiam, deputatus est bonus Angelus, secundum sacras literas, & sanctorum Patrum doctrinam: Ita etiam ad exercitium ac tentationem malus spiritus destinatus cuilibet, vt Doctores sentiunt.*

ANGELORVM custodiam calumniatur Calvinus in institutionib. sect. 7. cap. 14. & in cap. 18. Matth. & alibi, quem sequuntur eiusdem farinae homines: sed Catholica Ecclesia Angelorum tutelam firmiter amplectitur. Nunc probatur prima præludij pars. Psal. 90. Angelis suis mandauit de te. & Psal. 33. Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Genes. 48. Iacob dicit: Angelus, qui pascit me, & liberauit me à iuentute mea. Eccles. 5. Ne dicas coram angelo, non est prouidentia, ne fortè iratus contra sermone tuos, dissipet cuncta opera manuum tuarum. Vbi S. Hieron. Non enim in ventum dicta transeunt, sed à præsentis angelo, qui unicuique adhæret comes, statim perferuntur ad Dominum. Matth. 18. Videte ne condemnatis

vnum

vnum ex his pusillis, dico enim vobis, quia angeli eorum in caelis semper, vident faciem patris mei. Actor. 12. Puella Rhode, cum nunciaret Petrum stare ante ianuam, astantes dixerunt: Angelus eius est. Consentiant Doctores & Theologi S. Hieronym. in d. cap. Matth. Magna, inquit, est dignitas animarum, vt vnacumque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum delegatum. August. in Soliloq. cap. 27. Chryf. hom. 60. in Matth. & hom. 3. in Epist. ad Thessalonicens. Basil. lib. 3. contra Eunomium, his verbis: Quod singulis hominibus adsit Angelus, vt Pædagogus quidam & Pastor ad vitam dirigendam, nemo contradixerit, qui verborum Domini recordatur. Angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris, &c. Inde Psalmista dicit. Castrametatur Angelus Domini in circuitu timentium eum. Et, Angelus, qui me eruit de iuuentute mea, & quæcunq; talia: Hæc Basil. Origen. hom. 5. in Numer. & hom. 35. in Lucam. Gregor. Nyss. in lib. de vita Moyfis. Bernard. serm. 11. super Psalm. Qui habitat: in verba vers. Angelis suis mandauit de te. Hilarius, Theophyl. OEcumenius, & alij communiter in cap. Matth. 18. Cassianus in collat. 8. cap. 17. S. Thom. 1. part. q. 113. S. Bonaventura cum Magistro Sententiar. & omnibus DD. in 2. d. 11. Custodiæ angelicæ plures sunt effectus, qui à Doctoribus ex sacris literis colliguntur. Tres autem generales assignari

assignari possunt: defensio contra aduersarij violentiam, ne opprimat: Eruditio & directio contra eius astutiam in decipiendo & seducendo: Exhortatio & inductio ad bonum, ne blanditijs moueat voluntatem ad consentiendum. Sunt autem multi particulares, de quibus auctoritates Scripturæ legendæ Concionatoribus apud S. Bonauenturam, Albertum & Gabriel. in d. dist. ii. & latissimè apud Franciscum Feuardentium in appendice ad libros Alphon. Castrens. de hæresibus lib. i. in verb. Angeli. hæres. 3. Si quis dicat. Cùm Angeli boni etiam virtute naturali præditi sint, & dono gratiæ adiuuentur, quomodo non vincunt Dæmones, & prohibent ne homines tentatione superent. Respondetur, hoc non provenire ex defectu angelicæ custodiæ, sed ex nostra voluntate libera, quæ non acquiescit consilijs & suggestionibus angelicis. Angelorum custodia & directio non cogit hominem ad bonum, voluntati vim inferendo, sed excitando & persuadendo mouet pro natura voluntatis liberæ. Contingit etiam aliquando ex ordinæ diuinæ iustitiæ & prouidentitiæ, quæ modum & ordinem Angelorum custodiæ præscribit propter demerita custoditi.

Quantum ad secundam partem præludij: quod etiam quisq; homo habeat Dæmonem exercentem designatum, tradunt S. Gregor.
loc.

loc. cit. apud Magistrum in 2. d. II. Chrysof. *non stat.*
 siue auctor operis imperfecti, hom. 40. in
 Matth. Lactantius lib. 2. de origine erroris ca.
 15. Cassian. loc. citat. Magist. & DD. in d. d. pro-
 bat Cassian. Si, inquit, consideremus illum,
 qui B. Iob expetit, apertissimè instruemur il-
 lum fuisse, qui semper insidiatus ei, nunquam
 eum ad peccatum potuerit incitare: & idcirco
 potestatem à Domino poposcisse: velut qui
 non virtute illius, sed Domini defensione,
 qui illum semper protexerit, vinceretur. De
 Iuda quoq; dicitur, & diabolus stetit à dextris *Psalm. 108.*
 eius. Ad hanc doctrinam Platonici accedunt.
 Apuleius multa scripsit de Dæmone Socratis.
 Aegyptiorum doctrina traditum est, ab Dæ-
 monum præside Deo, pro ratione propo-
 sitæ vitæ, Dæmonem assignari, non ab astro,
 aut Planeta: quod sensisse Porphyrius putatur
 vt auctor est Iamblicus. Philosophorum va-
 rias sententias de Dæmonibus cuiq; assignatis
 refert Cælius Rhodiginus, lectionum anti-
 quarum lib. 1. cap. 31. Hinc illud pulchrum a-
 pud Plutarchum, in lib. de Romanorum for-
 tuna exemplum. Cum Marcus Anthonius &
 Augustus, singulari amicitia & beneuolentia
 iuncti, habito otio, sæpè lusibus inter se diuer-
 sis transmittere soliti essent, & M. Anthonius
 semper victus abiret: Quidam apud eum di-
 uinandi peritia clarus, audacter ita admonere
 cepit. O Anthoni, quidnam tibi cum adoles-
 cente

cente isto? Refuge ipsum, & vita. Tu quidem illustrior es, natu item grandior, sed plurium quoq; imperator, bella multa exantlasti, peritia rerum præstantiores. At nescio, quo pacto huius ipsius Dæmonem Dæmon reformidet tuus. Quin tua quidem fortuna ampla est ex se, sed fortunæ adolescentis subblanditur. Quod ni abieris procul, ad illum defecturum apparet. *Dubium esse potest: An mutato loco, mutetur & Dæmon?* Quidam enim absurdum arbitrantur, eodem referente Cœlio, lib. d. cap. 32. quod Dæmon vnus ita in mancipium venerit, vt ne latum quidem vnguem à nobis discedat, quantumuis longinqua terrarum spacia abierimus: Qui etiam in ea sunt opinione, ex eadem radice, quod homo in vno loco sit fortunatior, quàm in alio. Quia cùm in qualibet Dæmonum decuria, plura sint dignitatis & virtutum discernicula, variatis locis variij sunt rerum euentus. Sic fœlicior & fortunatior erit in loco, qui potentiorum Dæmonem adeptus fuerit, infœlicior, qui inferiorem & debiliorem, vt exemplo à Plutarcho relato ostenditur. His annotatis vt propositum prosequamur: bonus Angelus, & spiritus malus circa hominis actus in custodia & exercitio sibi aduersantur. Cōtrariorum enim principiorum & formarum contrarij sunt effectus & operationes. Angelus custos & tutelarum rectè agentibus adest, salutaria consilia suggerit, ad bonum incitat,

incitat, ne in peccatum cadat, aut si ceciderit, statim resurgat, sollicitat. Dæmon susurrando semper ad peccatum instigat, mala consilia proponit, ad malū instruit, teporem & soporem immittit, mentē excæcat, vt homo in peccatis sordescat, laborat, omnia media fallacia adhibet, donec manibus pedibusque ligatum miserum hominem teneat, & pro sua peruersa voluntate regat. Bonus Angelus dux & auctor homini existit, vt Dei noua creatura in Baptismo fiat, Deo in perpetuū, vt iustum est, suam seruitutem & cultum impendat, & addicat: Diabolo & pompæ eius abrenunciet. Dæmō proprius in hoc detestabili maleficij opere instigator est, vt homo in primis professione in Baptismo factæ abrenūciat, Deo, B. Virgini, & omnibus sanctis valedicat, sibi suam operam addicat, obedientiam præstet. Et sicut *Judith. 19.* Judith clarissima herois, angelum itineris sui & castitatis directorem inter prophanorum barbaras atq; impuras manus propugnatorē habuit: sic dæmoni cura est, vt hominem ad impurissimā libidinē inducat. Deinde quemadmodū Angelus Abacuc Prophetam in Babylonē tulit, vt prædium Danieli in lacu leonum traderet, & iterum in Iudæam expedito negotio cōfestim reportauit, & in locum suum restituit: Ita dæmon suum maleficum ad conuentū defert, & peracta tragædia magica, reportat ad locum in quo suscepit. Imò etiā sicut Angelus B. Petrum,

Petrum,

Act. 12.

Petrum, percusso latere eius excitauit è somno: Ita Dæmon malefici etiam suum clientem è somno excitat, vt multorum confessionibus didicimus, vt congregationem & cursum adeat, quando præscripto tempore conueniendum. Vbi & hoc occurrit notandum. Sicut

Daniel. 14.

Abacuc, qui nec Babylonem viderat & lacum nesciebat, vt Scriptura attestatur, à bono angelo ad locum longè situm & ignotum deferrebat. Ita malefici à suis Martinetis, aut Martinellis vt aliqui vocant, nostri autem vt plurimum Amasios appellant, aliquando deducuntur ad loca ignota, & multum remota, cum tamen putent, quod sint profecturi ad conuentum vicinum. Martinetus enim non eorum voluntati obsequitur, sed suæ nequitiae, aut sui præsidis imperio studet satisfacere. In conuentibus enim non rarò vnus superior Dæmon toti multitudini præsidet, cuius præscripto omnia diriguntur: Sicut etiam in Polytica Republica, multi sunt ministri, consiliarij, rectores & executores, quibus vnus supremus præsidet, & cuncta moderatur & dirigit: Atq; hoc etiam satis conuenit eis, quæ sacrè literè de bonorum angelorum custodia & præsentia tradunt. Daniel meminît Angeli Græcorum, Persarum, & Michaëlis patroni filiorum Israël: Moyfes angeli castrorum, Iohannes in Apocalypsi, Angeli Ephesi, & Smyrnæ. &c. Sicut ergò vni prouinciæ, exercitui,

aut

aut Ecclesiæ præest vnus Angelus bonus, licet
singuli suos habeant tutelares: Sic etiam vnus
Dæmon præsidet alicui congregationi malefi-
corum & Martinetorum. Hinc qui de naturis,
differentijs, officijs & præsentia Dæmonum
scribunt, tradunt Dæmonem nomine Bathyn
ducem magnum & fortem cursu velocissimo
homines transferre de regione in regionem,
cui subsunt triginta legiones. Idem opus tri-
buunt alteri Principi, cui nomen Gaap, vel
Tap, cuius imperio etiam multæ legiones in
obsequio sunt. Sed Dæmonum nomina & di-
stincta officia, & numerum subiectorum ne-
mo scire potest, nisi ab ipsis didicerit, secundū
doctrinam Augustini, li. 21. de Ciuit. Dei, cap.
6. Neq; enim, inquit, potuit, nisi primū ipsis
docentibus, disci, quid quisq; eorum appetat,
quid exhorreat, quo inuiteretur numine, vel
cogatur.

Hæc de Præludijs. Nunc prior quæ-
stionis pars per Conclusiones resol-
uitur.

I. Conclusio. *Malefici, Magi, di-* Magi, Ma-
uinatores, vel quicumque alij, pactum cum lefici, nulla
Demonibus habentes, nullaverapossunt fa- vera fecerit
cere miracula. miracula,
sed tantum
mirabilia

N

PRO-

PROBATVR Conclusio, quia facere miracula vera, est argumentum diuinitatis, & arguit infinitam potentiam: ergò solum competit Deo, iuxta illud Psalmi. Qui facit mirabilia magna solus. Deinde, facere miracula, excedit ordinem totius naturæ creatæ, ergò non est in potestate Dæmonis. Hanc Conclusionem probant S. Thom. 1. part. q. 110. art. 4. & q. 114. art. 4. Alexan. Halen. 2. part. q. 45. S. Bonauent. & alij Doctores in 2. sent. d. 7. & habetur in 26. q. 5. cap. Nec mirum, ex August.

Dictum in Conclusiõne, (vera miracula) Quia Dæmones etiam possunt facere mirabilia, quæ homines mirantur, quia eorùm facultatem & cognitionem superant. Sic Magi Pharaonis veros serpentes & ranas fecerunt per virtutem Dæmonis, vt attestatur August. lib. 20. de Ciuit. cap. 28. non tamen rationem veri miraculi attigerunt, cùm fecerint per applicationem actiuorum naturalium ad talem effectum. Ad maiorem Conclusionis lucem aduertendum ex doctrina S. Thomæ 1. part. q. 110. artic. 4. ad 2. quod miracula simpliciter loquendo, dicuntur, quando aliqua fiunt præter ordinem totius naturæ creatæ. Et quia non omnis virtus naturæ creatæ, est nobis nota, ideò cùm fit aliquid præter ordinem naturæ creatæ nobis non notæ per virtutem creatam nobis ignotam, est miraculum quo ad nos: Quia eius causam non cognoscimus, licet

licet sit sub ordine naturæ creatæ & limitatæ:
 Sic quando Dæmones aliquid faciunt sua
 virtute naturali, quæ maxima in ipsis est, &
 maior, quàm ut à nobis comprehendatur, mi-
 raculum nō est simpliciter, sed quoad nos. Ig-
 nari sepè multa admirantur, cum causam non
 cognoscant, quæ docti causarum concursum
 & coniunctionem perspicientes pro commu-
 nibus habent. Ex hac radice nota est illa distin-
 ctio Magiæ, qua diuiditur in eam, quæ fit mi-
 nisterio substantiæ separatæ, quâ omnes Chri-
 stiani semper damnarunt, & in aliam natura-
 lem, quæ quædam pars est Philosophiæ natura-
 lis abditæ & secretioris, docens res summa ad-
 miratione dignas efficere ex applicatione mu-
 tua agentium & patientium naturalium. Hanc
 distinctionem amplectuntur D. Hieron. in
 ca. 2. Danielis super illis verbis. Præcipit rex ut
 conuocarentur Harioli & magi & malefici,
 &c. Iustin. Martyr in lib. qq. à gentibus propo-
 sitarum q. 24. & 26. Victoria in Relectione de
 arte Magica, num. 7. & alij alibi. Quæ ratione
 nomen Magiæ absolutè non significat artem
 illam magicam, quæ Dæmonum auxilio &
 scientia utitur: sed artem & facultatem facien-
 di opera occulta & mirabilia, non solùm ex-
 tra solitam rerum cursum, sed supra homi-
 num communem opinionem & captum. In-
 sunt enim rebus naturalibus mirabiles virtu-
 tes, quas non omnes homines, sed ijtātum qui
 N. 2 longo

longo tempore, & mira experientia abditas rerum causas perscrutati sunt, cognoscunt. Huius Philosophiæ secretioris Chaldæi; fuerunt studiosissimi, cuius terminis cum non essent contenti, sed ex curiositate plus cepissent sapere, quam oportet, spirituum in inspiratione tracti, inciderunt cum primis in damnatas artes Magicas. Quare cum Francisco Victoria sic rectè Magia poterit definiri, quod sit effectrix & operatrix multorum operum & effectuum quorum ratio compræhendi & intelligi mente non potest. Quod sic intelligendum, non quod eorum ratio simpliciter non possit intelligi, sed quod, nisi ab illis, qui summam nauârunt operam in rimandis secretioribus rerum causis, & si hæc Philosophiæ pars, more aliarum vulgaris fieret in scholis, & communis multis redderetur, nomen Magiæ amitteret, & Physiçæ, naturaliq; scientiæ ascriberetur. Huiusmodi naturalia exempla ponit Augustinus lib. 21. de Ciuit. cap. 4. Salamandra in ignibus uiuit. Quidam Siciliæ montes semper flammis æstuant, non tamen consumuntur, sed integri perseverant. Et de magnete refert, quod quando iuxta eum ponitur adamas, non rapit ferrum, & si iam rapuerit, & ei appropinquauerit, mox remittit. Sic nauæ mare nauigantes in Indiam, referunt, maritimas cautes magneticas in quibusdam locis esse, quæ medio cursu nauigia, si quid in eis ferri sit, vel clauus vnus, sistant,

fistant, detineant, & attrahant. Quare qui illac
 sunt præternavigaturi, postes nauium ligneis
 clauis compingunt. In cap. 5. alia exempla re-
 fert. Apud Garamantes fons fertur esse tam
 frigidus diebus, vt non bibatur, tam feruidus
 noctibus, vt non tangatur: Et in Epiro est alius
 fons, in quo faces, vt in cæteris, extinguuntur,
 sed non vt in cæteris accenduntur extinctæ. In
 Perside lapis nomine Solenites gignitur, cuius
 interior candor cum luna crescit, atq; deficit.
 Alia plura rerum naturalium exempla ponit
 S. Augustinus, quæ Ludouicus Viues ex alijs
 naturæ inuestigatoribus Plinio, Lucretio, He-
 rodoto, Mela, Solino, & similibus illustrat.
 Multa similia exempla naturalis Magiæ ponit
 Guilhelmus Parisiens. in 2. parte 2. principalis
 de Vniuerso, cap. 21. vtpote, quod lapis Iaspis
 fuget serpentes. Quare aquilæ ponunt illum in
 nidis suis, vt per ipsum terreant, & abigant ser-
 pètes. Lapis Gagates nominatus, virginitatem
 perditam prodit. Vnde redactus in puluerem
 in potu sumi non potest à muliere corrupta.
 Hoc experimento in maiori Britannia proba-
 re consueuerunt, qui pueri, quæuè puellæ vir-
 gines essent. Arboris, quæ agnus castus dicitur,
 famosissima virtus est ad conseruandam casti-
 tatem, vnde & nomen accepisse videtur. De
 lapide Elyroïda naturales scripserunt, ipsum
 posse contra colorem, cuius operationem ita
 impedit, vt gestantem illum videri non sinat:

de his latius Guilhelm. Aristoteles in lib. de
mirabilibus quoq; attestatur in monte Egero
herbam Charisiam reperiri, quam si mulier
portauerit, homines ad amorem pelliciet.

*Tripliciter
malefici
demonis
ope mira-
bilia fa-
ciunt.*

Dæmon autem tam mirabiles effectus cum
Magis vel maleficis triplici potissimum mo-
do operatur.

1. Vel effectus per naturam, aut artem factos
aliunde trahendo, ita vt hominibus videan-
tur in præsentia mirabiliter effecti.

2. Vel de nouo occultè faciendo, per appli-
cationem caussarum naturalium actiua passi-
uis coniungendo, & accelerando actiones,
quantum natura patitur, & suæ potestatis sub-
tilitas valet.

3. Vel secundum apparentiam tantum, de-
ludendo sensus per præstigia & illusiones phar-
taimatum. Si enim ipse Sathan potest apparere
in corpore assumpto: quare non potest for-
mas aliarum rerum effingere, & sensibus ho-
minum obijcere?

2. Conclusio. *Magi vel malefici non
possunt transmutare materiam ex vna for-
ma in aliam: vel clarius, Malefici non pos-
sunt immediatè virtute Dæmonis, in rebus
naturalibus siue corporalibus aliquam im-
primere formam naturalem,*

Hæc

HAEC Conclusio est contra quosdam Platonicos, qui posuerunt formas corporales deriuari à substantijs spiritualibus, per modum participationis: & quosdam alios in hac materia, de quibus in sequenti Conclusione.

Probatur Conclusio: Demones non possunt: ergo nec magi, nec malefici: quia ipsi opera Diaboli adiuti operantur. Antecedentis veritatem astrunt August. lib. 3. de Trinitat. cap. 7. & S. Thom. 1. part. q. 65. artic. 4. & q. 110. artic. 2. & q. 114. artic. 4. ad 2. & lib. 3. contra Gentil. cap. 103. Alexand. Halen. 2. part. q. 43. artic. 1. & 2. S. Bonauentura in 2. sent. dist. 7. part. 2. artic. 2. q. 1. & 2. Francisc. Victoria in Relect. de arte Magica, à num. 35. & Aristot. lib. 7. Metaphysicæ à textu 26. Vbi tradit, formas non imprimi in materiam ab aliqua substantia separata, sed reduci in actum de potentia materiæ, per actionem formæ in materia existentis, quia simile fit à simili sibi: sed quod propriè fit, est compositum, ergo fit à composito, & non à substantia separata. Vnde omnia quæ fiunt in hoc mundo, fiunt à similibus causis, effectus enim virtute est in causa. Qua ratione cum omnia sint eminenter in Deo, & non in alijs creaturis spiritualibus, ipse s; fit infinitæ potentia, potest trãsmutare res de forma in formam, creare, annihilare, & producere, absque vllò adminiculo alicuius causæ particularis, vt etiam fecit in

rerum omnium creatione & production. Atque tūc suo imperio, quod nulla creatura immutare potest, virtutem & naturam naturalibus agentibus indidit, vt suos effectus producant. Vnde sicut de terra dixit: Germinet herbam virentem, & non hominem: Ita de homine: Crescite & multiplicare, vt in Genesi scriptum est. Sicut ergo terra germinat herbam virentem: ita homo hominem, & ignis ignem producit. Ex hac Conclusione sequitur.

3. Conclusio, *Magi, vel Malefici virtute Dæmonis, nec se, nec alios homines verè & realiter possunt transformare in lupos, cattsos, vel aliam quamcunque bestiam.*

HAEC Conclusio non solūm est vera secundum veram philosophiam: sed etiam fidei veritatem, ita vt si quis cum pertinacia contrarium credat aut dicat, sit hæreticus & infidelis. Dictum (verè & realiter) quia per illusionem & apparentiam bene fit. Conclusio est contra Ioannem Bodinum, lib. 2. de Magorum Dæmonomania, cap. 6. & alios ab eo citatos. Ipse enim multis exemplis probare intendit, Lycanthropiam, vt vocat, id est, transformationem hominis in lupum: nostra autem Conclusio est in contrarium; & eam tradūt August.

August. lib. 18. de Ciuit. Dei, cap. 17. & 18. vbi
 expressè tenet omnia talia fieri phantastiq̃
 & per præstigijs; & sic soluit fabulas illas ex
 Varrone & poetis de socijs Vlyssis mutatis in
 bestias, & à Circe & Arcadibus in lupos con-
 uersis. Chrysoft. hom. 29. in Matth. tom. 4. S.
 Thomasi par. q. 114. art. 4. ad 2. S. Bonauent. lo-
 co citat. Franciscus Victoria in Relect. de arte
 Magica propè finem. Alfonso à Castro lib. 1.
 de iusta hæreticorum punitione cap. 14. Bar-
 tholomæus Spineus sacri Palatij Magister, in
 q. de strigibus, cap. 8. Malleus malefic. 1. par. q.
 10. & alibi. Iosephus Angles in floribus Theo-
 logicarum quæst. ad Sixtum V. 1. part. in 2. sen-
 tent. in q. vnica de arte Magica, diffic. 9. Ioan. à
 Turrecremata in 26. q. 5. cap. Episcopi. Vlricus
 Molitor in dialogis de Pythonicis mulieribus
 ad Sigismundum Archiducem Austriae, cap.
 10. determinatione 3. quare malè eum Bodi-
 nus pro se allegat. Lambertus Danaeus in Dia-
 log. de fortiarij, ca. 3. Paulus Grillandus Iu-
 risconsultus in lib. de diuersis criminibus lib.
 2. de fortilegijs, q. 7. cuius opera sunt in volu-
 mine 4. Oceani Iuris. Et hæc veritas expressè
 definitur in d. cap. Episcopi: his verbis, *Quis-*
quis credit posse fieri aliquam creaturam, aut
in melius, aut in deterius commutari, aut tras-
formari in aliam speciem, vel in aliam simili-
tudinem, nisi ab ipso creatore, qui omnia fecit
& per quem omnia facta sunt: procul dubio

N 5 inf.

infidelis est, & pagano deterior: & ibidem in cap. Nec mirum, ex Augustino de Ciuitat. Et probatur euidenti ratione. Si homo potest transmutari in cattum, lupum, aut aliam bestiam; aut mutatur, secundum corpus vel animam, aut secundum vtrumq;. Si primum: ergo talis homo moritur, quia mors nihil aliud est, quàm separatio animæ à corpore. Si moritur: ergo non potest operatione Dæmonis coniungi iterum anima cum corpore, hoc enim est opus diuine potentia: Dominus enim mortificat & viuificat. Si secundum dicatur, ita vt fiat transmutatio totius in totum: ergo homo desinit esse, quando incipit esse bestia, quia generatio vnius, est corruptio alterius: ergo de nouo creatur homo, quando bestia redit ad naturam hominis, nec est idem numero homo, qui erat prius: & alia sequuntur falsa contra veritatem & fidem.

Quod ergo de hominum in lupos, aut alias bestias conuersione refertur, nihil veritatis habet, & omninò ridiculum est, quod scribit de se Lucianus in dialogo de asino, nimirum quod cum in Thessalia discendæ Magiæ causa versaretur, mutatus fuerit in asinum, cum fieri optasset auis. Non enim hoc dixit, quia ita verè putaret, sed quia talibus argumentis delectabatur. Simile est quod Apuleius in lib. de asino aureo narrat sibi accidisse, quod veneno accepto, humano animo permanente, Asinus fieret.

fieret. Sic Ouid. lib. 1. Metamorph. Lycaonem
Arcadiæ regem, à loue in lupum ob sua scelera
mutatum finxit. vbi sic loquitur.

Colligit os rabiem, solit æq; cupidine cadis.

Vtitur in pecudes, & nunc quodq; sanguine gaudet.

Fit Lupus, & c.

Sic etiam Vergil. Eglog. 8. Merim venefi-
ciji & herbis se potuisse in lupum transforma-
re canit. Multa ex historijs de his adfert Bodi-
nus, sed à Catholica veritate non est ideò rec-
dendum. Plinius suo tempore etiam refert has
fabulas fuisse in opinione quorundam lib. 8.
naturalis histor. cap. 22. vbi ait. Homines in lu-
pos verti: rursusq; restitui sibi, falsum esse cõ-
fidenter existimare debemus: aut credere om-
nia, quæ fabulosa tot seculis comperimus. Vn-
de tamen ista vulgò infixata sit fama in tantum vt
in maledictis veris pelles habeant, indicabitur.
Euantes inter auctores Græciæ nõ spretus tra-
dit, Arcades scribere, ex gente Antei cuiusdam
sorte familia electum ad stagnum quoddam
regionis eius duci: vestituq; in quercu suspen-
so tranare, atq; abire in deserta, transfigurariq;
in lupum, & cum cæteris eiusdem generis con-
gregari per annos nouem. Quo in tempore, si
homine abstinerit, reuerti ad idem stagnum, &
cum tranauerit, effigiẽ recipere, ad pristinum
statum, addito nouem annorum senio. Mirum
est,

est, inquit Plinius, quò processit Græca credulitas. Nullum tam impudens mendacium est, vt teste careat. Itaq; Copas qui Olympionica scripsit, narrat Demarchum Parrhasium in sacrificio, quod Arcades Ioui Lycaeo humana etiam cum hostia faciebant, immolati pueri extra gustasse, & in lupum se conuertisse. Meminit etiam huius narrationis S. August. li. d. c. 17. & ca. 18 suam sententiam rectè profert de hac mutatione, quæ cum multum faciat ad instructionem pro fidei veritate, placet eius verba paucis ascribere. Sic incipit ca. 18. enumeratis in ca. 17. incredibilibus hominum commutationibus ex Varrone. Sed de ista tanta ludificatione Dæmonum, nos quid dicamus, qui hæc legent, fortassis & expectant, quid Christiani agere debeant, quando inter idola gentiũ miracula fieri asseruntur. Et quid dicimus, nisi de medio Babylonis esse fugiendũ? Quod præceptum propheticum ita spiritualiter intelligitur, vt de huius seculi ciuitate, quæ profectio & angelorum & hominum societas impiorum est, fidei passibus, quæ per dilectionẽ operatur, in Deum viuum proficiendo fugiamus. Quanto quippe in hæc ima potestatem Dæmonum maiorem videmus, tantò tenacius mediatori est inhærendum, per quem de imis ad summa conscendimus. Si enim dixerimus ea non esse credenda, non desunt etiam nunc, qui eiusmodi quædam, vel certissima audisse,

vel

vel etiam expertos se esse asseuerent. Nam & nos cū essemus in Italia, audiebamus talia de quadam regione partium, vbi stabularias mulieres imbutas his malis artibus, in caseo dare solere dicebant, quibus vellent, seu possent viatoribus, vnde in iumenta ilicō verterentur, & necessaria quæq; portarent, postq; perfuncta opera iterum ad se redirent, nec tamen in eis mentem fieri bestialem, sed rationalem humanamq; seruari. Sicut Apuleius in libris, quos Afini aurei titulo inscripsit, sibi ipsi accidisse, vt accepto veneno, humano animo permanēte, asinus fieret, aut iudicauit, aut finxit. Hæc vel falsa sunt, vel tam inusitata, vt meritō non credantur. Firmissimè tamē credendum est, omnipotentem Deum omnia posse facere, quæ voluerit, siue iudicando, siue præstando, nec Dæmones aliquid operari secundum naturæ suæ potentiam, quia & ipsa angelica creatura est, licet proprio sit vitio maligna, nisi quod ille permiserit, cuius iudicia occulta sunt multa, iniusta nulla. Nec sanè Dæmones naturas creant, si aliquid tale faciunt, de qualibus factis ista vertitur quæstio, sed specietenus quæ à vero Deo sunt creata, commutant, vt videntur esse, quod non sunt. Non ita solum animum, sed nec corpus quidem vlla ratione crediderim Dæmonum arte, vel potestate in membra vel lineamenta bestialia veraciter posse conuerti, &c. Ex his Augustini verbis clarè
osten-

ostenditur, non esse veras, sed phantasticas
 transmutationes. Ad idem fortius confirman-
 dum facit ratio naturalis alia, quam facit Al-
 phonsi. Castrensi loco citato. Nulla forma sub-
 stantialis potest alicui materię velut illius for-
 ma vniri, nisi à solo illo agente, qui possit il-
 lam producere. Agens quod non potest for-
 mam substantialem producere, nec potest et-
 iam illam materię vnire. Quoniam sic vnien-
 do videretur ipsum compositum ex materia
 & forma producere. At ineptia est maxima di-
 cere, quod aliquod agens producat aliquod
 compositum, cuius nec materiam, nec formam
 producere potest. Deus igitur, qui solus ani-
 mām hominis producere & creare potest, etiam
 solus potest illā postquam à corpore suo fuit
 separata, iterū eidem corpori vnire. Nam alias
 ille, qui animām corpori vniret, hominē illum
 fecisse diceretur, quod nefas est dicere Dæmo-
 nem facere posse: Quia dicente Deo, faciamus
 hominē ad imaginē & similitudinem nostrā:
 Apertē nos docuit, ipsius hominis productio-
 nem tantam esse, vt propagatione seclusa, soli
 Deo conuenire possit. Deinde (quod etiam
 August. in dictis verbis insinuare visus est) ani-
 ma humana tāte nobilitatis est, vt non nisi cor-
 pus humanum & organicum informare possit,
 vt constat. Nam si quælibet forma substan-
 tialis exigit certas dispositiones in materia,
 vt illam informare possit: Anima humana

pro.

perfectò, quæ est nobilissima forma, maiores & nobiliores etiam requirit dispositiones, vt corpus organicum & lineamētis distinctum, vt illud informet. Quod autem arte Demonistale corpus organicum verum, & potentia vitam habens tanta celeritate formari queat, vt anima ei vniatur, non est credendum. DEI autem potentia non repugnat, cui omnis materia subiacet, qui etiam de non esse omnia produxit: At creaturæ vlli tribuere, hoc est Deo proprium ei adimere, & creaturæ potentiam creatoris ascribere, quod ad blasphemiam spectat.

Quod autem Bodinus magnam vim ponat in cap. 4. Danielis de Nabuchodonosore, qui ex hominibus eiectus, & fœnum vt bos comedit, nihil probat, quamuis Iosephus ante Bodinum occasione istorum verborum, quæ dixit (Et figura mea reuersa est ad me) putauerit Nabuchodonosorem regem non solum in amentiam versum, sed & in bouem mutatum, ita quod exteriorem figuram amisit, indueritque bouinam. Sed Hieronymus in illud cap. Epiphanius, & communiter Doctores Catholici tenent contrarium, vt rectè Dionys. Carthusianus in d. cap. attestatur, & dicunt Nabuchodonosorem non formam, sed mentem & mores amisisse. Nec textus dicit, quod in bouem mutatus fuerit, sed contrarium aperte significat his verbis. Eadem hora
sermo

fermo completus est super Nabuchodonosor,
 & ex hominibus eiectus est, & fœnum vt bos
 comedit, & rore cœli corpus eius infectum
 est: donec capilli eius in similitudinem aquila-
 rum crescerent, & vngues eius quasi auium.
 Igitur post finem dierum ego Nabuchodono-
 sor oculos meos ad cœlum leuavi, & sensus
 meus redditus est mihi, & altissimo benedi-
 xi. Ex his verbis constat Nabuthodonosorem
 non verè mutatum in bouem, sed septem an-
 nis in amentiam versum, fœno & herbis more
 bouis in locis ab hominum conuersatione re-
 motis vixisse. Quod adfertur illud Genes. 19.
 & Luc. 17. de vxore Loth, quæ in pœnam pec-
 cati versa est in statuam salis, nihil ad propo-
 situm est. Quia id diuina potestate, non creata
 virtute factum est, Deus enim, vt supra signi-
 ficatum, cùm sit omnipotēs, potest vnã sub-
 stantiam in alteram transmutare. Fuit autem
 vxor Loth potius conuersa in statuam salis,
 quàm aliam substantiam, vt pœna correspon-
 deret peccato, & vt in quo peccauerat etiam
 puniretur. Nam, vt refert Nicolaus Lyranus
 secundum Hebræos, fœmina ista vespere præ-
 cedenti noluit suo marito porrigerere sal ad cõ-
 dimentum ciborum pro angelis, quoniam in-
 star conciuium suorum Sodomitarum affe-
 ctum ad peregrinos nõ habebat, idcirco in sta-
 tuam salis est conuersa. Nec etiam iterum sta-
 tua salis mutata est in hominem, sed mansit in

sua natura: Et sic Ioseph. li. I. Antiq. Iudaicarū
cap. 19. testatur se eam vidisse his verbis. Vxor
Loth cū respiceret sæpè ciuitatem, & eius
curam haberet, interdicante Domino, ne fa-
ceret, in statuam salis conuersa dignoscitur.
Vidi siquidem eam, hæctenus enim manet.

Dicetaliquis: Cū huiusmodi transmu-
tationes verè & realiter non fiant, quomodo
igitur apparent? Respondetur secundum Do-
ctores, quod tantū secundum apparentiam
fiunt, & hoc potest cōtingere dupliciter: Vno
modo ab interiori, potest enim dæmon muta-
re phantasia hominis, & etiam sensus corpo-
reos, vt aliud appareat obiectum, quàm sit. Id
quod experientia constat fieri etiam ex caussis
naturalibus. Nam videmus quod quandoque
laborantes vehementissimis calidissimiq; fe-
bribus, cadant in phrenesin, vel mentis aliena-
tionem, & dicant se esse, quod non sunt: & cū
dæmon Deo permittente possit agere in cor-
pora, nihil vetat, quò minus mediātibus caus-
is naturalibus, varias phantasias possit indu-
cere. Alio modo ab extrinseco, ex parte sensi-
bilis Potest enim circumponere cuiuscunq; rei
corporeæ quamcunq; formam corpoream, vt
in eius specie videatur: vel res etiam veras sup-
ponere. Exemplum extat in vitis patrum.
Quædam iuencula ita extitit maleficiata à
quodam Iudæo, ad instantiam cuiusdam iu-
uenis, cuius turpitudini satisfacere volebat,

○

vt

vt omnibus videretur equa: ducta pro remedio ad S. Macharium, cuius sanctitatem rei veritas non potuit latere, qui mulierem esse cernebat, & sic orans detegebat illusionem: & iterum ab omnibus iuuenula cognoscebatur. Dicebatur autem vir sanctus id idē iuuenula contigisse, quod non vacaret rebus diuinis, & Ecclesiasticis mysterijs.

Ex Conclusionē & dictis iudicium sumi potest, de mirabilibus effectibus, quos operabatur Simon Magus opere Dæmonum, de quibus Nicephorus lib. 2. histor. Ecclesiastica, cap. 27. Canem exire, & S. Petrum Apostolum humana voce ad se vocare iubebat. Vt statua mouerentur curabat, & in ædibus vasa atque instrumenta domestica se sponte propria hinc inde transferebant, & ipse flammis circumdatus non urebatur. Ferebatur quoque volans in aëre. Ex lapidibus, fūco hominibus obiecto, panes faciebat. Draconis quoque formam induebat, & in varias animantium species mutabatur, duplici facie indutus conspiciebatur, (& paucis interiectis) Nec ipse modò ad quam vellet transformabatur speciem, verum etiam alios quos voluisset, in variorum animantium formas mutabat, &c. Hæc Nicephorus.

Magi possunt opere dæmonum in

4. Conclus. *Magi & malefici possunt potestate Dæmonum facere ranas, serpentes*

penes, Ciniphes, limaces, & similia animalia imperfecta, quæ secundum philosophiam generantur ex putrefactione.

perfecta facere animalia.

Sic docent August. lib. 3. de Trinit. cap. 7. & 9. S. Thomas 1. part. q. 114. artic. 4. ad 2. S. Bonavent. in 2. d. 7. loc. citat. Alexand. Halens. 2. par. q. 43. membro 2. & Magister sentent. in 2. dist. 7. propè finem. Et constat quod Magi Pharaonis ranas serpentesque fecerunt. Vbi autem ad Ciniphes ventum est, defecerunt, & dixerunt. Digitus Dei est hîc. Aderat dominatio (inquit August.) prohibitionis per spiritum sanctum. Idem patet ratione: Quæ generantur ex putrefactione, qualia sunt huiusmodi imperfecta animalia, facilius generantur, & quasi à casu, vt docet Aristoteles lib. 7. Metaphys. tex. 23. & ex causis naturalibus: ergò Dæmones per applicationem causarum naturalium, citius & celerius potentia suæ virtutis possunt disponere ad formæ vltimæ inductionem: & hoc vult August. loc. citat. cap. 7. quando dicit: Sicut nec parentes dicimus creatores hominum, neque agricolas frugum, quamuis eorum extrinsecus adhibitis motibus ad ista creanda Dei virtus interius operatur: Ita non solum malos, sed nec bonos angelos fas est putare creatores, sed præsubtilitate sui sensus & corporis, semina ista rerum nobis occultiora no-

uerunt, & ea per congruas contemperationes elementorum latenter sparserunt. Atque ita gignendarum rerum, atq; accelerandorum incrementorum præbuerunt occasiones. Atq; in hac auctoritate, vt rectè notât quidam Doctores, creationem intelligit August. vltima formæ introductionem. Hoc etiam aduertendum, hanc conclusionem duabus præcedentibus non repugnare: quia hac intelligitur, non quod malefici vel magi, virtute diabolica imprimant formam in materiam, sed tantum dispositiuè, mediantibus agentibus naturalibus concurrant.

Dæmones cum maleficis venerè re exercent. 5. *Conclus. Malefici vel maleficæ rerum venerè re exercent habent cum Dæmone.*

PROBATVR ex August. lib. 5. de Ciuit. Dei cap. 23. & probat ab experientia, qua & hoc infœlici tempore satis superq; probari potest. Creberrima, ait, fama est, multiq; se expertos vel ab eis qui expertierant, de quorum fide dubitandum non est, se audiuisse confirmant, Siluanos & Faunos, quos vulgus incubos vocat, improbos extitisse mulieribus, & eorum appetisse, & peregisse cõcubitum: & quosdam Dæmones, quos Dufios Galli nuncupant, adduè hanc immunditiam & tentare & efficere, vt hoc negare impudentiæ videatur. August. sequuntur communiter Doctores. Isidorus lib. 8.

lib. 8. cap. vlt. S. Thom in 2. sent. dist. 8. & 1. par.
 q. 51. art. 3. ad 6. S. Bonauent. in d. 8. 2. sent. art. 3.
 q. 1. Dionys. Carthus. ibidem q. 2. Guilhelmus
 Parisiens. in vltima parte de vniuerso cap. 23.
 Martinus Arles in tract. de superstitionib. Sco-
 tus in 2. d. 8. q. vnica. Gabr. ibid. q. 1. conclus. 2.
 Alphons. Castrens. lib. 1. de iusta hæret. punit.
 cap. 16. Doctores mallei maleficarum 1. par. q.
 3. Innocentius VIII. Papa in Bulla præposita
 malleo maleficarum, quæ nunc est reducta in
 7. Decretalium, in titulum de maleficis & in-
 cantatoribus. Cardinal. Caietan. in 2. 2. S. Tho-
 mæ, q. 95. art. 3. Barth. Spineus in tract. de Stri-
 gibus. cap. 6. Barth. Medina in 1. 2. S. Thomæ q.
 72. art. 2. Ioannes Nider in Fornicatio: Vlricus
 Molitor, in Dialogo habito cum Sigismundo
 Archiduce Austriæ. cap. 5 & 6 Paulus Grillan.
 lib. 2. de Sortileg. q. 7 num 13. Ioannes Bodin.
 lib. 2. cap. 7. Thomas Erastus doctè in Dialogo
 de Strigibus non longè à fine, ac alij alibi: &
 hæc est indubitata veritas, quam non solum
 experientia certissima comprobatur, sed etiam
 antiquitas confirmat, quicquid quidam me-
 dici & Iurisperiti opinentur. Et sic sine ratio-
 ne ac vllò fundamèto Ioan. Fichardus in con-
 silio III. dicit esse incredibile, merè præstigio-
 sum, & somnium: mulierum cum demone ve-
 nereum congressum, etiam si inquisitores hæ-
 reticæ prauitatis: & alij Papæ tui adherentes sta-
 bilitant, ac etiam rationi, & naturali intellectui

repugnare. Sed frustra dicitur quod non probatur. Si antiquitatem spectes Catholicorum, sententia auctoritatem & experientiam habet. Nam Augustinus, Guilhelmus Paris. D. Thomas & alij suis temporibus experientia hanc veritatem compertam attestantur. Si auctoritatem, communis est Theologorum sententia, qui non solum doctissimi in Philosophia, sed etiam in Theologia & omni genere disciplinarum extiterunt, ut eorum monumenta relicta omnibus demonstrant: Si nostrorum temporum testes requiruntur non solum edentulæ vetulæ, nec deliræ mulieres, sed adolescentes, iuvenes, & viri docti in iure & sacris literis homines vtriusq; sexus & status, qui ob ingenij, & donorum naturalium ac acquirentium præstantiam publicis functionibus præfuerunt, attestantur se expertos hanc turpitudinem, ita ut negare impudentiæ videatur, ut August. rectè ait. Atq; aduocati maleficorū, ne cogantur hoc præsupposito concessio, concedere eos morte mulctandos, etiam si homines aut iumenta veneno non interfecerint, somniant somnia esse, quod docti & indocti verissimum fatentur, & volunt vigilantes facere dormitantes contra eorum propriam voluntatem vigilatam rationem, & acutam sensuum functionem: Plusquam mille annis per temporum successiones homines experientia compertissimum habuerunt, & nunc aduocati Re-

gni

gni Sathanæ somnia esse somniant, quæ vigilantes in vigilia exercent, & sani mente & corpore vera confitentur. Et certè vt rectè Thomas Erastus docet singulæ singulos habèt suos Amasios ornatu, aspectu, nomine distinctos, & statim, aut saltem citò à contracta societate, aut pactione congregari solent, sicut vbiq; vniuersæ, vbiq; captæ fuerint, magno semper consensu asseuerârunt. Quod nos nunc nõ solum ad fœminas, sed etiam ad viros, quorũ hoc deplorato seculo satis magnus numerus hâc sectam detestabilem sequitur, referimus. Et quoniam fortasse multi existimant aliquid impossibile contra rerum naturam & capacitatem humani intellectus dici in hac Theologorum doctrina latius & distinctius eam placet hoc loco in gratiam ignorantium declarare.

In primis nemo tantæ sit ignorantia quod in Dæmonibus putet esse discretionem sexus, quod alius sit mas, alius fœmina. Differentia sexus non habet locum in substantijs à materia separatis. Fuit enim aliquando quorundam error dicentium inter Dæmones esse sexum fœmineum & masculinum genus sicut inter homines, & posse filios & filias generare. Hinc gentiles Deos & Deas adorabât, & Poète de nuptijs & coniugijs Deorum mentionem fecerunt. Sed rectius Marcus quidem qui lôgo tempore Dæmonum cultui operam

dederat apud Michaëlem Pfellum de natura Dæmonum docuit has maris & fœminæ differentias non inesse Dæmonibus, sed apparere, nullamq; formam in eis stabilem permanere. Sic vt experientia cognoscimus viris apparent in maleficorum exercitio sub forma fœminæ: Mulieri autem sub specie viri.

Deinde sciendum, quod aliqui ex Patribus videntur sentire, quod gigantes qui diluuium præcesserūt, fuerint nati ex angelorum & mulierum concubitu, cui sententiæ fauent Iustinus martyr in Apologia ad Senatum Romanū, & in alia Apologia ad Antoninum Pium. Tertullianus in lib. de habitu mulierum. Lactant. lib. 2. de origine erroris, cap. 15. Eusebius lib. 5. de præparat. Euangel. cap. 4. Philo in l. de gigantibus. Ambros. lib. 1. de Noë & Arca cap. 4. hi Patres & alij videntur sentire, quod angeli cum mulieribus peccauerint, & pro his facit illud Genes. 6. Videntes filij Dei filias hominum, quod essent pulchræ, sumpserunt sibi uxores. Respondetur, S. Patres per angelos non intellexisse spirituales substantias, sed viros illustres, Dei cultus studiosos, ex sancta stirpe Seth descendentes, qui quoniam vsq; ad illud tempus in cultu vnus Dei perseuerarunt, & Scriptura vocati sunt filij Dei. Editio vero septuaginta interpretum vetustior angelos Dei appellauit. Iusti enim homines in Scriptura angelorum nomine nuncupantur. Sic de

Ioanne

Ioanne scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum: & sacerdotes in Malachia angeli domini exercituum dicuntur, & hanc expositionem August. loco citato amplectitur. Ad eandem expositionem accedit Guilhelm. Paris. loco citato. Dionys. Carthus. in cap. 6. Genes. & in 2. d. 8 q. d. Cassian. coll. 8. c. 21. & alij nunc communiter dictam expositionem apprehendunt. Nunc ut ad resolutionem propius accedamus, cum spiritus carnem & ossa non habeat, caret etiam anima vegetatiua, & sic operationes animae eiusdem habere nequit, quia cuius non est potentia, eius etiam nec est actus: Generare autem presupponit animam vegetatiuam & nutritiuam. Semen enim, quod medium est ad generationem, siue sperma, ut vocant, est pars substantiae corporis viuentis, remanens ex cibo optimè digesto in proxima dispositione ad sanguinem, secundum Physicos. Vnde dicuntur multum venerei, quando totum semen in facili libidine exhauserunt, emittere sanguinem. Hinc sequitur, quod generare propriè non potest competere Dæmonibus, cum non habeant principium intrinsecum generationis, animam vegetatiuam nec sensitiuam. Sicut ergo Dæmones nec esuriunt nec sitiunt, ita nec nutriuntur, nec semen aut sperma fecernunt, nec libidine inflammantur, & consequenti gradu non generant. Quia ubi non est potentia, ibi non est actus. Nullo ergo modo

more hominum semen ex propria substantia
 fumendo & secernendo Dæmones cum mu-
 lieribus coire possunt. Et sic intelligendi sunt
 Cassian loco citato, quando ait. Nullo modo
 credendum est spirituales naturas coire cum
 fœminis carnaliter posse. Chrysof. hom. 22. in
 Genes. Impossibile esse, vt improbi angeli
 cum fœminis coitum exercent. Et Philaster
 Episcopus Brixienfis in lib. aduersus hæreses,
 ca. 108. Et in hoc articulo meritò consentiunt
 Theologi cum omnibus, qui dicunt impossi-
 bilem esse coitum Dæmonum cum mulieri-
 bus. Et hac annotata doctrina ruunt omnia
 argumenta, quæ facit Ioan. Vierus in lib. de
 Lamijs, cap. 13. & lib. 3. de præstigijs Dæmon,
 cap. 21. Confirmant enim ea, quæ iam dixi-
 mus. Sed quamuis propriè generare non pos-
 sit Dæmon, generationem tamen procurare e-
 ius naturæ non repugnat, & in hoc Catholico-
 rum Theologorum sententia videtur à medi-
 cis & quibusdam Iurisperitis Theologiæ igna-
 ris discordare. Quando autem Dæmon cum
 fœmina in forma viri rem veneream habet,
 aut semen viri succumbendo recipit, aut pro-
 curando alicuius pollutionem colligit, & fœ-
 minæ incumbendo infundit: aut frequenter
 alium humorem ad illum actum accommodat,
 vt videatur sperma emittere. Et hoc postremū
 communiter accidit, quando Dæmon cum
 maleficis & sagis rem habet. Nam confitentur
 ferè

ferè omnes, quod semen sit frigidum. Quia cū non excidatur à corpore viuo sensitiuo, calor naturalis nullus concomitatur. Non tamen negandum absolutè, quod non possit sequi, Dæmone procurante, & Deo permittente, generatio in muliere: cū à multis viris in Philosophia & Theologia doctissimis cōtrarium dicatur, & quod multis eisq; sapiētibus & doctis videtur, non potest omninò esse falsum, iuxta doctrinam Aristotelis in 7. Phisic. & in fine de somno & vigilia. Atq; vt hæc Theologia simul & Philosophia intelligatur, aduertendum ex S. Bonauert. in 2. d. 8. artic. 3. q. 1. & alijs alibi, quod in actu generationis hæc concurrunt, Seminis constitutio secundum neruos & virtutes, Calor naturalis tali speciei competens, Seminis sic perfecti transfusio, & susceptio. Primum conuenit ei soli, cui Deus dedit vim vegetatiuam & propagatiuam: & sic nullo modo competit Dæmonibus corpus assumentibus. Semen autem suscipere & transfundere non repugnat Dæmoni in corpore assumpto. Quia potest assumere corpus palpabile & solidum, ita vt videatur quasi humanum, ac habeat figuram & instrumenta apta ad recipiendum & deferendum semen ad generandum, atq; etiam illud valet mouere, prout conuenit tali actui, vt semen à muliere in loco deputato ad generationem recipiatur. Recipit autem semen, vt antea dictum, succumbendo viris,

viris,

viris, aut procurando pollutionem, & colligendo semen, demum transfundit incumbendo mulieri. Et cum, vt optimè Guilielmus Parisiensis dicit, nemo dubitare possit huiusmodi spiritus super omnes medicos & Physicos nosse naturam tam virilis quàm muliebris feminis, illud nouit sua sagacitate, & acceleratione in sua virtute & temperatura conseruare, vt sit aptum ad generandum. Quando autè in tali casu sequeretur generatio, natus filius non esset filius Dæmonis, sed illius hominis, à quo semen secretum & collectum est, vt DD. attestantur.

Non enim necesse est, quod omne quod procurat generationem, verè Pater nominetur. Atq; hinc etiam cõstat quod sic generatus non sit similis Dæmoni, sed ei, à quo semen excisum est: Quia verè generans generat sibi simile, & speciem propagat. V Vierus d. cap 3. dicit S. Thomam nugari, quando tradit Dæmonem calorem naturalem posse conseruare: sed ipse verè cæcutiens est, quod sua medicina & physica Dæmonis potestatem & scientiam velit metiri. Non enim solùm S. Thomas sic docuit: Sed etiam S. Bonauent. Scot. Gabriel. Richard. Guilielm. Parisiens. Medina, & tota schola Theologorum in eandem abierunt sententiam Philosophi & physici fuerunt, & tamen nihil hîc, quod Philosophiæ repugnaret, inuenerunt, Theologiæ peritissimi extiterunt,
& hoc

& hoc Dæmonum subtilitati & potentia congruum intellexerunt, nec in tali Theologia est quod repræhendi à Philosopho aut Theologo possit.

DVBIVM HIC MO-
ueri potest.

Cum nihil afficiatur nisi ad id quod sua natura conueniens & congruum est, quomodo spiritus qui carnem & ossa non habet, delectatur peccato carnali, & appetit coire cum feminis?

HVIUS dubij difficultatem augere potest si vera libido & carnalis delectatio est in Dæmonibus, possent huiusmodi libidinem facilius explere inter seipsos, & maiori cum voluptate, cum facilè sit eis virorum & mulierum speciosissimas formas assumere & effingere, & coniunctio huiusmodi adinuicem magis esset naturalis, quàm cum viris aut mulieribus propter naturæ similitudinē, ideoq; maior esset voluptas. Hæc difficultas quærit quomodo in Dæmonibus sit peccatum carnale. In primis, sicut in Dæmonibus quantum ad reatum omnia sunt peccata, ita & peccatum carnis. Quia homines ad omnia peccata perpetranda inducunt & instigant, vt nemini au-
bium